

A
TANULMÁNYI
ÁLLAMI ERDŐGAZDASÁG
ISMERTETÉSE



SOPRON
1958





A
TANULMÁNYI ÁLLAMI ERDŐGAZDASÁG
ISMERTETÉSE

OEE Könyvtár
Áll.Ell. 2019



~~998~~

999/L 2019

9/4-

SOPRON
1958

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
KÖNYVTÁRA

KIADJA:
A MEZŐGAZDASÁGI KÖNYV- ÉS FOLYÓIRATKIADÓ VÁLLALAT,
BUDAPEST

Összeállította:
A TANULMÁNYI ERDŐGAZDASÁG
MUNKABIZOTTSÁGA

Felelős szerkesztő:
BÉKY ALBERT

Felelős kiadó:
SALLAY FERENC

I. BEVEZETÉS.

Az erdőgazdaság célja és feladata.

A Tanulmányi Állami Erdőgazdaságot első alakjában a Földművelésügyi Miniszter So-1460-28/1951. számú rendelete hívta életre, azzal a céllal, hogy az akkori „Agrártudományi Egyetem erdőmérnöki kara, a soproni Erdészeti Technikum és a soproni Erdészképző Iskola részére biztosítsa az üzemi gyakorlati oktatás széleskörű lehetőségeit, a Soproni Állami Erdőgazdaság üzemi feladatainak egyidejű elvégzése mellett.” A rendelet szervezeti és működési szabályzatot is tartalmazott.

Az Állami Erdőgazdaságok Főigazgatójának 67/E/1953. számú utasítása a Tanulmányi Erdőgazdaság részére új szervezeti és működési szabályzatot bocsátott ki. Céljául és feladatául megjelölve az alábbiakat.

„1. A Tanulmányi Erdőgazdaság (T. E.) elsődleges feladata, hogy biztosítsa az üzemi (technikumoknál gazdasági) gyakorlati oktatás lehetőségeit az Erdőmérnöki Főiskola,” az akkori „soproni Erdőgazdasági Technikum, a soproni Erdőipari Technikum, és a soproni Erdészeti Szakiskola részére.

2. A T. E. ugyanolyan tervkötelezett vállalat, mint az állami erdőgazdaságok; tervezési, számviteli és ügyveteli módszerei azonosak az állami erdőgazdaságokéval, de termelési feladatait, valamint beruházási szükségleteit az oktatási cél határozza meg. A T. E. termelési tevékenységét úgy szervezi meg, hogy a gyakorlati oktatás előfeltételeit biztosítsa.

3. A T. E.-t mint elsősorban gyakorló és bemutató gazdaságot mintaerdőgazdasággá kell fejleszteni. A T. E.-ban sokoldalú termelést kell folytatni. Fejlesztése érdekében az állami erdőgazdaságok átlagos beruházásainál magasabb építési, gépesítési beruházásokat kell megvalósítani. Az élenjáró technikai és munkamódszereket elsősorban itt kell bevezetni, az új gépeket elsősorban itt kell üzembehelyezni.”

Az erdőgazdaság kialakulása.

Hogy tisztán láthassuk a Tanulmányi Erdőgazdaság kialakításának a fejlődés által megkívánt szükségességét, tekintsünk vissza a fenti rendeletek megjelenése előtti időre.

Az I. világháború után Sopronba költözött Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola erdőmérnöki karának a gyakorlati oktatáshoz szüksége volt Sopronban is megfelelő tanulmányi erdőterületre. A választás a Sopron város tulajdonában lévő úgynevezett „hegyvidéki” erdőre esett, amelyből 3425 kh-t (1970 ha) hasítottak ki erre a célra. Ennek szakmai vezetője a Főiskola személyzetéhez tartozó erdőmérnök volt, gazdasági téren azonban a városhoz tartozott, mint külön tanulmányi erdőgondnokság.

Ez a tanulmányi erdőgondnokság kicsiny kiterjedésével és Sopron városával fennálló anyagi függőségénél fogva nem elégíthette ki az egész ország részére szóló erdőmérnökképzés jogos igényeit.

A városi erdőnek 1945-ben történt államosítása után az előbbi hiányosságot részben pótolva a város egész erdőgazdaságát tanulmányi erdőgondnoksággá alakították. Szervezetileg és üzemi szempontból az Állami Erdőgazdasági Üzemekhez tartozott, tanulmányi szempontból az Erdőmérnöki Főiskolához.

Az erdőgazdaságok 1950. évi átszervezésekor a tanulmányi erdőgondnokság tanulmányi jellegét megszüntették és a volt Sopron városi és a várost környező erdőkből a Nagycenk és Sopronkövesd körül fekvő erdők hozzácsatolásával alakították ki a Soproni Állami Erdőgazdaságot. Ekkor a soproni Fűrészüzem is az Erdőgazdasághoz tartozott.

1951-ben az ismertetett rendelet szerint a Soproni Erdőgazdaságot újból a tanulmányi cél szolgálatába állították Soproni Tanulmányi Erdőgazdaság elnevezéssel.

1952-ben a Fűrészüzemet az erdőgazdaságtól elcsatolták és a Könnyűipari Minisztérium kezelésébe adták.

Az ismertetett időszak alatt többször változás történt az üzemrészek területi megoszlásában és ennek folyamányaként a vezető szakszemélyzet is ugyanazon területen többször kicserélődött.

Az 1953. évben végrehajtott átszervezés nyomán csatolták az erdőgazdasághoz a Röjtökmuzsaj és Iván községek környékén fekvő erdőket. Így alakult ki az erdőgazdaság jelenleg is meglévő területe, szervezete és üzemrészenkénti megoszlása.

1954. január hó 1-ével a Fűrészüzemet újból az erdőgazdasághoz csatolták.

1955. május hó 1-ével az erdőgazdaság egységeként új Erdőgazdasági Gépállomás létesült Sopron székhellyel.

Az erdőgazdaság szervezete.

Az Erdőgazdaság jelenlegi szervezeti felépítése a következő:

- a) az erdőgazdaság központja
- b) 4 erdőszet
- c) 1 fogatgazdaság
- d) 1 gépállomás
- e) 1 fűrészüzem.

Az Erdőgazdaság az Országos Erdészeti Főigazgatóság, mint főhatóság irányítása és felügyelete alá tartozik.

Az erdőgazdaság alkalmazotti létszáma 151 fő, melyből műszaki 98, adminisztratív 33, kisegítő 20 fő. A fizikai dolgozók átlaglétsszáma 700 fő.

a) A KÖZPONT MUNKAKÖREI:

igazgató, igazgatóhelyettes-főmérnök, főkönyvelő, 2 szakfelügyelő, pénzügyi felügyelő, erdőművelési, fahasználati, fásítási-mezőgazdasági gépesítési, terv, anyagforgalmi, műszaki, építési, anyaggyártkodási, személyügyi, bér- és munkaügyi előadók, vadászati felügyelő, statisztikus, pénzügyi csoportvezető, kontirozó, leíró, termelvény, anyagkönyvelő, beruházási és pénzügyi előadó, pénztáros, pénztári ellenőr, 4 fő segédhivatali személyzet, telefonkezelő, hivatalsegéd.

A központ építési előadóján keresztül működik az építési csoport, mely a saját rezsiz építéseket végzi kőműves, festő, ács csoportjával, asztalosműhelyével, 2 fő adminisztratív dolgozóval.

Ugyancsak a központhoz tartozik a központi anyagraktár.

b) ERDŐSZETEK:

1. *Hegyvidéki* erdőszet, székhelye Sopron (Váris). Erdőterülete a Sopron város, Magyarfalva és Ágfalva községek határában elterülő összefüggő erdőkből áll. 13 erdőszkerülete, 8 csemetekertje, 1 feladóállomási faraktára-fagyártmányfeldolgozó telepe van Sopronban. Területe állami vadgazdaság is. Személyzete 23 fő, melyből 1 vezető, 2 szakelőadó, 16 erdősztechnikus, erdősz, vadász, 3 adminisztratív dolgozó, 1 személyfogatos. Területe: 4442 hektár.

2. *Sopronkörnyéki* erdőszet, székhelye Sopron (Lenin-körút 63. sz.). Erdőterülete Sopron város, Fertőrákos, Balf községek dombos terepén és innen Sopronkövesden át Und községig 9 község területén síkterepen elterülő nem összefüggő erdőkből áll. 14 erdőszkerülete, 19 csemetekertje van. Fatermékeit Sopron, Nagycenk és Sopronkövesd feladóállomásokon, értékesíti. Sopronban fagyártmányfeldolgozó telepe van. Személyzete 25 fő, melyből 1 vezető,

2 szakelőadó, 18 erdősztechnikus és erdőész, 3 adminisztratív dolgozó és 1 személyfogatos. Területe: 4870 hektár.

3. *Röjtökmuzsaji* erdőszet, székhelye Röjtökmuzsaj. Erdőterülete Röjtökmuzsaj körül 6 község határában sík terepen nem összefüggő erdőtestekből áll. 8 erdőszkerülete, 8 csemetekertje, 2 állandó feladóállomási rakodója (Fertőszentmiklós, Csapod), 1 fagyártmányfeldolgozó és 1 fácántenyésztő telepe van. Területe legnagyobbbrészt állami vadgazdaság is. Személyzete 17 fő, melyből 1 vezető, 2 szakelőadó, 11 erdőész, vadász, 3 adminisztratív dolgozó és 1 személyfogatos. Területe: 3298 hektár.

4. *Iváni* erdőszet, székhelye Iván község körül 11 község határában sík terepen nem összefüggő erdőtestekből áll. 10 erdőszkerülete, 8 csemetekertje, 2 állandó feladóállomási rakodója (Iván, Vámoscsalád), 1 fagyártmányfeldolgozó telepe van. Területe legnagyobbbrészt állami vadgazdaság is. Személyzete 23 fő, melyből 1 vezető, 2 szakelőadó, 14 erdőész és vadász, 3 adminisztratív dolgozó és 1 személyfogatos. Területe: 3966 hektár.

c) *Fogatgazdaság*, székhelye Sopron, (Ágfalvi-út). Fogatállománya 26 db, mellyel az erdőszetek teljes fogatenergia szükségletét ellátja. Bognár, kovács és szíjgyártó műhelye van. Alkalmazotti létszáma 1 fogatgazda és 1 adminisztratív dolgozó.

d) *Gépállomás*, székhelye Sopron (Faraktár-utca). Gépállományaival az erdőszetek fakitermelését, szállítását és részben erdőművelési munkáit végzi. A gépek üzemképességét műhelyszemélyzetével biztosítja. Alkalmazotti létszáma 7 fő, melyből 1 vezető, 3 gépesítési brigádvezető erdőész, 1 műhelyvezető, 2 adminisztratív dolgozó.

e) *Fűrészüzem*, székhelye Sopron (Faraktár-utca). Üzemi tevékenységén kívül a Faipari Kutató Intézet irányítása alatt mint kísérleti üzem is működik. Alkalmazotti létszáma 7 fő, melyből 1 vezető, 1 helyettes vezető, 2 művezető és 3 adminisztratív dolgozó.

Az Erdőgazdaság viszonya az oktató és kutató intézményekhez.

A 67/E/1953. számú OEF utasításhoz csatolt Működési Szabályzat 3. §-a szabályozza az erdőgazdaságnak az oktatási intézményekhez való viszonyát. Az 1. pont: „Az erdőszeti oktatási intézmények és a Tanulmányi Erdőgazdaság (T. E.) együttműködését a Tanulmányi Erdőgazdasági Bizottság (TEB) biztosítja.” A 2. pont: „A TEB elnöke az Erdőmérnöki Főiskola igazgatója. Tagjai a Technikum és a szakiskola igazgatói. Az Erdőszeti Tudományos Intézet soproni kísérleti állomásának vezetője, a TE igazgatója szavazati joggal; az Erdőmérnöki Főiskola tanulmányi igazgatóhelyettese, a tanulmányi osztály vezetője, az üzemszervezéstan tanszék vezetője, a TE főmérnöke tanácskozási joggal. A TEB tagjainak kérésére az

elnök meghívhatja egyes ülésekre az oktatási intézmények, ill. a TE egyes dolgozóit.”

a 3. pont a TEB feladatait szabályozza. Jóváhagyja az oktatási intézmények gyakorlati terveit, a TE-ban végzendő kísérleteket. Javaslatot tesz a TE vezetőségének és dolgozóinak kinevezésére, illetve leváltására. Határozatokat hoz és javaslatokat tesz a TE fejlesztésére a gyakorlati oktatással kapcsolatos ügyekben.

Az előbbiek szerint jóváhagyott tervfeladatok végrehajtásában a TE dolgozóinak részt kell venni és a TE-nak biztosítani kell a végrehajtáshoz a megfelelő munkaerőt és energiát.

A TEB az erdőgazdaság szakmai fejlesztésének egységes irányvonala és az intézmények közös munkájának biztosítása érdekében szakmai tanácsadó csoportokat szervezett, melyekben az intézmények és az Erdőgazdaság szakemberei vesznek részt.

II. A TANULMÁNYI ÁLLAMI ERDŐGAZDASÁG LEÍRÁSA.

Földrajzi fekvés, tagoltság.

Az erdőgazdaság kerülete Győr-Sopron megye területének nyugati, a soproni és a kapuvári járás legnyugatibb része, valamint Vasmegye sárvári járásának észak és északnyugati részét foglalja el. Az erdőgazdaság határai északon és nyugaton az országhatár, délen a Sárvári és Szombathelyi, keleten pedig a Kisalföldi Állami Erdőgazdaságok. Az erdőgazdaság földrajzilag a Greenvichtől számított 16° 10 perc – 16° 47 perc hosszúsági körök és a 47° 46 perc – 47° 25 perc szélességi körök között fekszik.

Az erdőgazdaság legalacsonyabb pontja 118 m, a legmagasabb pedig 547 m-re fekszik a tengerszint felett. Az erdőtestek 75 százalékban szétszórtnan fekszenek, sík vagy csak kissé hullámos kisebb részben dombos terepen. Az összes erdőterület 25 százaléka az erdőgazdaság északnyugati sarkában hegységi jellegű.

Az erdők múltja.

Az erdők államosítása előtt az erdőgazdaság kezelésében levő erdők tulajdonjogi megoszlása az alábbi volt:

állami	— ha	— ‰
városi	5.525 ha	33.3 ‰
községi	3 ha	0.1 ‰
egyházi	447 ha	2.7 ‰
erdőbirtokossági	2.424 ha	14.6 ‰
magán (földbirtokos)	8.177 ha	49.3 ‰
összesen:	16.576 ha	100.0 ‰

Az erdőgazdasághoz tartozó erdők helyes jellemzéséhez szükséges azok történelmi múltjának ismertetése. Az erdők államosítása előtt Sopron városa tulajdonát képező hegyvidéki, szárhalmi és dudleszi erdőkről már a múltat részletesen feltáró leírása van az erdőgazdaságnak, melyből az alábbiakban adunk rövid ismertetést.

A Hegyvidéki Erdészeti birtokviszonyaira vonatkozó legrégibb adataink a XIII. századig nyúlnak vissza. IV. László király az 1277. I. 17-én kelt adományozó oklevelével a jelenlegi Lővérek helyére települt Besenyő nyilasok lakóterületét a tulajdonukat képező, s a Kecskepatak-Fáberrét vonaláig terjedő erdővel együtt Sopron városának adományozta. Ugyanebben az időben kerülhetett a város tulajdonába az u. n. „Egeredi erdő”-nek a Bánfalva-i üzemosztályától délkeletre eső része. Erről tanuskodik Sopron Vármegye nemesi ítélőszékén 1358-ban megjelent vizsgálat. Az Egeredi erdő Harka község felé eső részét a város az akkori tulajdonostól a Harkai családtól 1389-ben vásárolta meg örökön. A régi bánfalvai üzemosztály, amely a Kövesárokig terjedt 1277-ben még királyi várföld volt, 1291-ben azonban a III. Endre király részéről kiadott oklevelé szerint Bánfalva község az összes környező ingatlanokkal egyetemben – tehát a szóbanforgó erdő is – már Sopron város tulajdonát képezte, ennek az erdőrésznek tehát az 1277-től 1291-ig terjedő időszakban kellett Sopron tulajdonába kerülnie. A Brennberg-i erdőrészt Nagy Lajos király adományozta Sopron városának, az tehát a XIV. század közepétáján került Sopron város tulajdonába.

Mindezen erdők a XIX. század 70-es éveinek végéig Sopron város polgárainak, valamint az úrbéres községek lakóinak épületfa és tűzifa szükségletét elégítették ki. Sopron város polgárai nem létesítettek úrbéres szervezetet, Ők a termelési költségnek megfelelő csekély váltságdíj fejében kapták meg az őket terhelő adónak megfelelő arányú épület-, illetve tűzifát. Az erdővel egyébként a Városi Tanács rendelkezett. Az úrbéres községek lakói az úrbéres telkeknek megfelelő mértékben részesültek az erdő termelvényeiből.

Sopron város birtokos polgárai 1879-ben mondtak le az erdő után élvezett ingyenes fájárandóságukról, a város volt 8 úrbéres községében pedig ugyanebben az időben fejeződött be az úrbéri rendezés. Ezen községek úrbéreseinek fájárandóságát a város megfelelő erdőterület kihasításával váltotta meg s az erdő ügykezelését 1879-től az úrbéres erdőbirtokosságok intézik. A Sopron város tulajdonában maradt erdőben még az eddigi úrbéri jelleg is megszűnt és az egészen 1945-ig a város közönségének kizárólagos birtokát képezte, amelyet semmiféle szolgálat nem terhel s mely után minden földesúri jog Sopron város közönségét illette meg.

A XIX. század elejéig a belterjesebb erdőgazdálkodásnak csak kevés nyomát találhatjuk meg a jelenlegi Hegyvidéki Erdészeti te-

rületén. Ezen erdőségek a 30 éves vágásforduló mellett folytatott sarjerdő üzemmóddal, jól-rosszul megfeleltek hivatásuknak: az igényjogosultak szerfa és tűzifa szükséglete kielégítésének. Az egykor kiterjedt bükk állományok, később a tölgyesek is gyengébb sarjadzókéességükönél fogva fokozatosan háttérbe szorultak a jól sar-



Vörösfenyő törzs
a Hegyvidéki erdészeti
területén

jadó és magról is könnyen újuló gyertyán, nyír, rezgőnyár fajokkal szemben. A túlélőek ebben az időben nagyon gyéren lehettek képviselve, bár egy 1875-ben végrehajtott szakértői bejárásról fennmaradt feljegyzés „vágható” feketefenyő állományról tesz említést a Várhely környékén, ugyanitt elszórtan idős jegenyefenyő egyedek állottak, amelyek maghullásból zárt állomány alatt sinylődő 20 éves jegenyefenyő újulat volt található a feljegyzés szerint.

Csak a sarjadzási képességüket már végkép elvesztett állományokban kényszerültek rá az erdő kezelői mesterséges tölgy-makkvetésre és a XIX. század elejétől kezdve itt-ott vörös-, fekete-, lucés erdeifenyő telepítésre. Valószínű, hogy valamennyi felsorolt fenyőféle, különösen a brennbergi részeken az Osztrák Alpkból

természetes úton is betelepült. Az említett kezelési mód azonban semmiképpen sem kedvezett nekik annyira, hogy összefüggő, elegyetlen, vagy számbavehető mennyiségben a lombsarjerdő vegyülve lomb-fenyő elegyes állományokat alkothattak volna. A XIX. század első felében a tarvágásokban helyenkint már megkegyelmezhettek a fejlődőképes fiatal fenyőknek, erre vall az említett szakértői vélemény azon megjegyzése, hogy az irtásterületeken, másutt fiatal lombsarjerdőben 25–30 éves, magánosan álló, jónövekedésű luc egyedeket találtak. A nagyobbmervű fenyvesítés azonban csak a század második felében kezdődhetett. Az említett szakértői vélemény szerint a tarvágások sarj csoportjai között levő hézagokat ebben az időben előszeretettel pótolták ki vörös-, luc- és fekete-fenyő csemetével s különösen a vörösfenyő növekedési erélyéről emlékezik meg elismeréssel a szakvélemény. Az erdefenyővel kapcsolatban mindenütt az a panasz, hogy az „Erdefenyő-bélszű” (Evetria) oly mértékben támadja meg ezen fenyőfajt, hogy további telepítésre nem javasolható.

Az erdő általános képét egyébként a szakértői vélemény így adja meg: Nagykiterjedésű, rosszul felújult tarvágások sorakoznak egymásmellé mindinkább csökkenő mennyiségű kocsánytalan tölgy, s egyre jobban terjedő gyertyán, nyír, rezgőnyár eleggyel. Ezt a képet szakítják meg a mindenesetre mesterséges telepítésből származó, jólfejlődő, magról kelt 20–30 éves kisebb kiterjedésű kocsánytalan tölgy állományok, az előbb már említett – különféle fenyőfajokkal kipótolt, többé-kevésbé elfogadható – lombsarj fiatalosok s azok a kisebb 15–40 éves elegyetlen fenyőcsoportok, melyek természetes úton, illetve mesterséges telepítésből származtak.

Legrosszabbak természetesen a legeltetett állományok voltak, legeltetés pedig minden olyan állományban folyt, amely a város, illetve a községek közelében feküdt. Az említett szakértői vélemény szomorúan emlékezik meg a Dalos-hegyen végighúzóódó marhacsapásról, amely a nagymervű, kiméletlen legeltetés bizonyítéka.

A mai Hegyvidéki Erdészeti területén a múlt század 70-es éveinek elején létesültek az első csemetekertek; a még ma is üzemben lévő várisi és a mintegy 6 évvel ezelőtt felhagyott Zsilipárok-i csemetekert. Ezekben a csemetekertekben kocsánytalan tölgy, juhar, kőris, akác, gledicsia, zselnice meggy, azonkívül luc-, vörös-, fekete-, erdei- és simafenyő csemetét neveltek. Szomorú tény, hogy az akácot ebben az időszakban honosították meg a Hegyvidéki Erdészeti területén, abból a célból, hogy ezen gyorsan növekvő fafajjal foltozzák ki a sarjakról csak hézagosan felújult sarjfiatalosokat. Az 1875-ben készült – többször említett – szakértői vélemény már élesen szembe helyezkedik az akácnak a soproni hegyvidékre való betelepítésével.

Ugyanebben az időben indult meg nagyobb mértékben – jobbára külföldi szaktanácsadók javaslatára – a végkép leromlott sarjállományok fenyőerdővé való átalakítása. Különösen a lucfenyőt részesítették előnyben s olyan termőhelyekre is betelepítették, amelyek erre semmiképpen sem voltak alkalmasak. Ezek a nem megfelelő termőhelyre telepített lucosok estek elsősorban áldozatul az 1946-os nagy szárazságnak s az annak nyomán fellépett szükárosításnak. Ennek a pusztulásnak a nyomait mutatják az azóta



Lucfenyő állomány a Sopron
hegyvidéki részen

már felújított, egykor elegyetlen fenyvesek helyén keletkezett szűfoltok s nem egy rossz záródású lomb állomány, melyekből a luc-elegy kiveszett. Az akkori helytelen soros elegyítési módok beszédes tanuival lépten-nyomon találkozhatunk. (Károlymagaslat, Fáberret stb.)

Az első soproni üzemterv 1870. évben született meg: ezen időtől fogva tehát, – ha a mai erdőgazdálkodási szemléletnek nem is megfelelő, de már határozott elvek és a rendszeresség kezdetét jelentő korlátok között folyt az erdő kezelése. Két fő jellemvonása, egyuttal hibája is ennek az 1951-ig folyó gazdálkodásnak: a tarvágásos rendszer további fenntartása és a túlzott lucosítás.

A Szárhalom és Dudlesz erdő 1879-ig Sopron városi közbirtokosság tulajdonát képezte. Ekkor vette át mindkét erdőt a város a közbirtokosságtól és egészen 1945-ig használta. A főleg kocsánytalan tölgy és cser (kevés akác és gyertyán) fafajú erdő a városnak főleg tűzifa ellátását szolgálta. A ritka tölgy magtermések miatt a cser nagyobb tereft tudott hódítani, a kései fagyok pedig a tölgyben mindig nagyobb károkat okoztak. Az erdőt 1884-ig 30 éves sarj üzemmódban kezelték. Ettől kezdve 1924-ig áttértek a 60 éves vágásfordulóra a sarj üzemmód mellett. Az 1920-as évekből származó üzemterv is megállapítja, hogy igen erős a gyombokrok fejlődése és emiatt a fiatalosokat 4–5 éves korig is ápolni kell. Ez azonban nem történt meg és ennek eredménye a szárhalmi erdőben jelenleg meglévő mintegy 200 ha-nyi rontott erdő. Pedig az erdőben öreg bükkök is tanuskodnak arról, hogy valamikor, ha nem is kitűnő, de jó közepes állomány lehetett. A Tómalom fölötti parlag területek előidézője a régebbi üzemtervek szerint a nagymértékű falopás lehetett. Az erdő keleti részébe mesterségesen hozták be az akácot, amely azonban növekedése után itélve szintén nem odavál.

A Dudlesz erdőre vonatkozóan a történelmi adatok azonosak a Szárhalmiével, azzal a kiegészítéssel, hogy ebben az erdőben nagyarányú legeltetés volt, mely a talajt erősen lerontotta. Ebben az erdőtestben 190 ha-nyi terület vár átalakításra. Az erdőben főleg az északnyugati részén a termőréteg teljesen sekély, kőlapok bújnak ki a földből és így a leromlott talaj visszahódítása nagy feladat.

A Fertőrákos-Sopronkövesd-Und községek vonalába eső erdők tulajdonosai nagybirtokosok, közbirtokosságok és úrbéresek voltak. Ez a tulajdonjogi különbözőség az erdők kezelési módjában eltérést nem mutat.

Az eredetileg kocsányos, kocsánytalan és molyhos tölgy, valamint kisebb mértékben cseres állományokból álló erdőket a sűrűbb időközökben való fatömegnyerés, a felújítási költségek megtakarítása és az egyszerűbb kezelési mód érdekében tarvágásos sarjerdő üzemmódban kezelték. Általában csak tűzifára, épületfára csak kevésbé volt szükségük a tulajdonosoknak. Ezt a sarjzatattással való felújítással érték el legkönnyebben. A pénzben megszorult birtokosok rendkívüli tarvágásai is sok helyen előfordultak. A vágásfordulót 40, néhol 60 évben határozták meg. Ez a gazdálkodási mód a többszöri sarjzatattás nyomán az állományok és talajuk leromlására vezetett.

Egyes helyeken fejlődést szolgáló kezdeményezésekkel is találkozzunk, mint például szálerdőre való áttérés, erdeifenyő betelepítés. A várható eredmények azonban az ápolások, nevelővágások elmaradása miatt nem jelentkeztek.

Általános volt az erdei legeltetés. A vad nagy létszáma még tetézte az erdők leromlását. Memutakozott szinte minden erdőben a két világháború túltelése és a falopások elharapódzása. Mindezek nyomán bekövetkezett igen sok helyen az állományok elcserjésedése.

Erdekes a régi üzemtervek megjegyzése: a rezgőnyárt, gyertyánt és más kisegítő fafajokat mint gyomfákat tárgyalja. Sok természeti csapást, talajhibát, késői fagyot is említenek mint károkozókat.

A Röjtökmuzsaji és Iváni községek környékén elterülő erdők nagyobb részt nagybirtokosok, részben pedig úrbéres erdőbirtokosságok és magánosok tulajdonában voltak. Ezeket az erdőket 40, 50, 60 éves vágásfordulóval tarvágásos sarjüzemmódban kezelték. Az eredetileg kocsányos és kocsánytalan tölgy és kisebb mértékben cser állományokat ez a gazdákodási mód cseresekké és akácossokká változtatta át. Az akác 100–150 éve terjedt el, melynél 20 éves vágásfordulót alkalmaztak. Az ápolások, tisztítások elmaradtak, ezáltal a magról kelt egyedeket a sarjak elnyomták: az állomány minősége leromlott. Ha néhol mesterséges telepítéssel mezőgazdasági közteshasználattal a tarvágás után át is akartak térni szálerdőüzemlédra 80 éves vágásfordulóval, a rossz pénzgazdálkodás miatt az ápolások elhanyagolása következtében ez nem vezetett legtöbb helyen eredményre.

A mértéktelen legeltetés itt is csaknem mindenütt bevezetett szokás volt, másutt pedig a vadászat érdekében a nagyszámú vad védelmére sűrű cserjékkel átszőtt, ápolatlan erdőket hagytak. A két világháború természetesen hozzájárult az állományok leromlásához. A múlt század egyes kiváló szakembereinek erdőszeretetét bizonyító kevés számú értékes fenyő állomány az első világháború és az azt követő idők túlzott kitermeléseinek esett áldozatul.

Mindezek következtében ligetes, borókás, rossz növekedésű, cserjés állományok keletkeztek és az erdőtalaj is leromlott.

Külön emlékezünk meg a Kemenesalja erdőtáj úgynevezett cseri talajain elterülő erdőkről és mezőgazdaságilag nem hasznosítható területek erdőtelepítéséről. Általában a cseritalajokon, — ahol jelenleg a talajhiba mellett a talaj vízgazdálkodás is rossz, a pangó víz, a forró nyár és késői fagyok károsan hatnak — valamikor a tölgy őshonos volt. Az emberi beavatkozás a természet rendjét megbontotta.

Ezek a területek a múlt században telepítettek erdeifenyőt. Idős szakemberek szerint és a még megtalálható kikorhadt tuskók bizonyossága alapján megállapítható, hogy ezen a területen értékes

erdeifenyő állományok állottak. 1920-as év körül tűntek el végképen ezek a fenyvesek. A kivágott erdeifenyő állományok irányt mutathatnak a jövő erdőszítéseire.

Külön említésre méltó a sajtoskáli erősen kötött, kavicsos agyagtalajon álló erdő, amely most is jónak mondható. Régi tulajdonosa kiméletes használatot folytatott benne és ezért a tölgy és cser aránya megfelelő. Az idősebb állományokban sajnos itt is folyt a legettetés.

Különleges helyet foglal el a környékbeli erdők között a 21 ha területű Csáfordjánosfai erdő, amelyet mint parkot kezeltek a múltban. 1955-ben természetvédelmi területté nyilvánították.

Összefoglalva az Erdőgazdaság egész területére vonatkozó múltbeli gazdálkodást, megállapítható, hogy általánosan szakszerűtlen, helyenkint rablógazdálkodás jellegű volt. Ebből az általánosításból ki kell azonban emelni Sopron város hegyvidéki részén folytatott gazdálkodást, mely az akkori szemléletnek megfelelt.

Területi megoszlás erdészetek, tulajdonjog és erdőtáj szerint.

Az erdőgazdaság megismeréséhez az 1. számú táblázatban adjuk meg az erdészetek területi, tulajdonjogi és erdőtájankinti megoszlását. És mindezek szemléltetőbbé tételéhez hozzásegít az I. számú vázlatrajz is, amely az erdőgazdaság kezelésében levő erdőket tünteti fel állami és közbirtokossági tulajdonjogi megoszlásban, az erdészetek (I. = Hegyvidéki, II. = Sopronkörnyéki, III. = Röjtökmuzsaji, IV. = Iváni) és az erdőtájak határaival.

Az alábbi négy erdőtájhoz tartoznak az erdészetek:

Soproni hegyvidék 47. táj	– Hegyvidéki erdészet	100 ⁰ / ₀ -ban.
Soproni dombvidék 48. táj	– Sopronkörnyéki erdészet	73 ⁰ / ₀ -ban,
	Röjtökmuzsaji erdészet	16 ⁰ / ₀ -ban.
Irottkőalja 46. táj	– Sopronkörnyéki erdészet	27 ⁰ / ₀ -ban,
	Iváni erdészet	3 ⁰ / ₀ -ban,
Kemenesalja 44. táj	– Röjtökmuzsaji erdészet	84 ⁰ / ₀ -ban,
	Iváni erdészet	97 ⁰ / ₀ -ban.

Az 1. számú táblázat az erdőtájak éghajlati jellemzőit és tengerszint feletti magasságát is tartalmazza.

Területi megoszlás erdőfajtáinkint az erdészetek és tulajdonjog szerint hektárban és az éghajlati tényezők. 1. táblázat.

Az erdészet			A területek erdőfajták szerinti megoszlása									
n e v e	t e r ü l e t e		Kemenesalja (44)		Irottkőfalja (46)		Soproni hegyvidék (47)		Soproni dombvidék (48)			
	állami	közbirt.	állami	közbirt.	állami	közbirt.	állami	közbirt.	állami	közbirt.		
Hegyvidéki	3791	651	—	—	—	—	3791	651	—	—		
	4442		—	—	—	—	—	—	—	—		
Sopronkörnyéki	3614	1256	—	—	1017	281	—	—	2597	975		
	4870		—	—	—	—	—	—	523	—		
Röjtökmuzsaji	2835	463	2312	463	—	—	—	—	—	—		
	3298		—	—	—	—	—	—	—	—		
Iváni	3710	256	3710	127	—	129	—	—	—	—		
	3966		—	—	—	—	—	—	—	—		
Erdőgazdaság	13950	2626	6022	590	1017	410	3791	651	3120	975		
	16576		6612 = 40%		1427 = 8%		4442 = 27%		4095 = 25%			
Éghajlati tényezők			min.	max.	átlag	min.	max.	átlag	min.	max.	átlag	
Csapadék évi	396	1081	667	525	1074	846	451	1130	767	428	935	668
„ IV–IX. hóban	—	—	412	—	—	528	—	—	489	—	—	416
Hőmérséklet téli	—11·4	—	3·4	—13·2	—	3·0	—12·6	—	3·6	—12·6	—	3·3
„ tavaszi	—	28·4	12·2	—	27·1	11·8	—	27·3	12·2	—	27·3	12·1
„ nyári	—	34·3	19·3	—	32·2	19·0	—	32·0	18·2	—	32·0	18·0
„ évi	—	—	10·1	—	—	9·6	—	—	9·8	—	—	9·6
„ januári	—	—	—0·7	—	—	—0·7	—	—	—0·5	—	—	—0·5
„ júliusi	—	—	20·7	—	—	19·7	—	—	19·8	—	—	19·9
Tengerszint feletti mag. m	130	208	—	180	208	—	250	547	130	326	—	—

Geológiai, talaj- és erdőtípus viszonyok.

Az erdőgazdaság geológiai, talaj és erdőtípus ismertetését, lehetőség szerint erdészetenként adjuk meg az alábbiakban. Tájékoztatóul csatoljuk a II. számú vázlatrajzot az erdőtestek és geológiai adatok feltüntetésével.

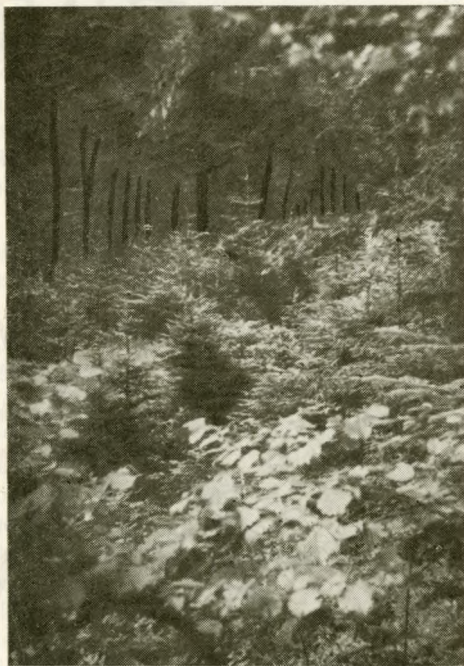
Geológiai és termőhelyi szempontból a Hegyvidéki erdészetet az Alpok legkeletibb nyulványának kell tekintenünk.

A Kövesároktól nyugatra fekvő erdőterület az Alpok „brennbergi sarkantyú” néven ismert kristályos pala nyulványán terül el. Vertikális tagoltságának fő jellemzője a terület nyugati részén az Asztalfőtől kiinduló s általában délnyugat-északkeleti irányban húzódó horpadás: a Hidegvízvölgy, a keleti részen pedig a Kövesárokkal párhuzamosan futó Kovácsárok. A nyugati terület összes mellékvölgyei — a Zsilipárok és Loospaták kivételével — a Hidegvízvölgybe torkollanak s forrásaik vizét az Asztalfő tövében eredő Rákpatáknak adják át. Ennek a területnek s egyben az egész Hegyvidéki erdészetnek legmagasabb pontja az 547 m magas Asztalfő. A Kövesárokban végig kristályos pala található. A Kövesárok és Havasiárok közötti dombhatáron alárendelten leukofillit és kvarcit fordul elő s ezen terület déli szélén a barnaszén egészen a felszínig bújik elő. Itt-ott (pl. Görbehalom vasúti bevágásában) felsőpásztás agyagos és levantei kavicsos rétegek is előfordulnak. Helyenként lösz is jelentkezik, (pl. Görbehalom déli szélén). A talaj túlnyomó részben agyag, kisebb részben homokos agyag, amely helyenként több-kevesebb kavicsot tartalmaz.

A Kövesároktól keletre fekvő területek a Büdösforrásnál fellépő s az ú. n. Récényi út mentén nyugat-keleti irányban vonuló főgerinc uralja, mely a fáberreti nyeregnél kétfelé szakad, s északi irányban a Vashegy-Nándormagaslat-i gerincben, délfelé a Károlymagaslat-Daloshegy gerincen fut le. A nyugat-kelet irányú főgerinc oldalait észak, illetőleg déli irányban futó meredek, élesebb bevágott völgyek és árkok szaggatják meg, kiemelkedő kupokkal tarkítva. Ennek a területnek legmagasabb pontja a Muck kilátótól kissé délre fekvő 522.5 m magas kúp, legalacsonyabb pontja viszont 230 m magasan fekszik az Adria szintje fölött. Forrás bőven akad ezen erdőrészben, ezeknek vizét a Füzesárok, illetve Kecsepatak gyűjti össze. Ezen erdőrész altalaját csillámpala és gneisz képezi nagyon változó rétegezettséggel és keménységgel. E kőzet felett változó vastagságban és ezek elmálásából keletkezett, több-kevesebb homokot és kavicsot tartalmazó vörös agyagtalaj fekszik, amely általában fatenyésztésre nagyon alkalmas. A termőtalaj elég mély, termőképessége jó. Kivételt képeznek a nem túl nagykiterjedésű igen sekély, kibukkanásos helyek s néhány meredek, déli és nyugati kitettségű hegyoldal, ahonnan a víz az agyagot lemosta. Ilyen

helyeken gyakoribb a nagyon erősen elsavanyodott talaj (pl. Dalos-hegy észak-keleti oldala) az annyira jellegzetes *Calluna-Vaccinium* talajtakaróval.

A Hegyvidéki erdészet éghajlata mérsékelt, a levegő páratartalma viszonylag magas. A telek nem hosszúak és nem túl kemények, a tavasz rendszerint esős, a nyár mérsékeltlen meleg, az ősz hosszú és száraz. A késői fagyok gyakoriak. A vidék feltűnően széles. Uralkodó szélirány az északi és keleti. Érdekes, hogy a magas



Jegenyefenyő természetes
újulat a Hegyvidéki erdészet
Várhely erdejében

csapadékmennyiségben és a levegő magas páratartalmában megmutatkozó alpesi klimahatás az erdészet területén nyugatról keletre rohamosan csökken, amíg a nyugati széleken a 900 mm-t is eléri az évi csapadékmennyiség, a keleti részeken alig haladja túl a 700 mm-t. Ugyanilyen arányban csökken a levegő páratartalma is.

A Sopronkörnyéki erdészethez tartozó Dudlesz erdő nyugati oldalán keskeny csikban a bécsi műút mellett agyag és homok az altalaj, az erdő többi része konglomerát, kavics és homok kövön áll. Az egész soproni medence valamikor tengerfenék volt és ezért többszöri konglomerát rétegződést is találunk az erdő altalajában, homokvonulatokkal. Ahol a konglomerát összetöredezve feljutott

a talaj felsőrétegéig is, ott kőlap kibujások formájában jelenik meg. A csekély termőtalaj mellett ez a tény igen nehéz erdősítési kérdést jelent. A nyár és ősz általában száraz és igen forró, gyakoriak a késői fagyok is. Uralkodó szél az észak-nyugati.

A fertőrákosi és szárhalmi erdők főleg lajtamészke alapközetűek. A balfi és kópházi erdők alapja zömmel terraszkvacis. A termőréteg az alapközet felett levő kvacisos homok, esetleg agyagos kvacis rétegen, igen sekély vastagságban. A szárhalmi és ferőtrákosi erdőben mészkő kibujások is gátolják a sikeres erdősítést, előfordul az is, hogy többéves erdősítés is teljesen kisül a száraz és forró nyár következtében. A felhalmozódási szint kilügződött. Mindkét erdőben a leromlott talaj miatt igen erős a cserjeképződés. Ugyanez áll a balfi erdőre is azzal a különbséggel, hogy ott még az akác terjeszkedése is fennáll. Itt a humuszréteg valamivel vastagabb ugyanúgy, mint a kópházi erdőknél is. Ezen Sopron közvetlen környékén lévő erdőkre jellemző az általában enyhe tél, a száraz nyár és a késői fagy.

A Nagycenk, Pecsészteg, Fertőboz, Hidegség környéki erdők főleg terraszkvacison állnak. A B-szint kvacisos agyag és homok, mely felett közepes humusz réteg található.

A Sopronkövesd, Sopronhorpács, Und, Zsira községek határában levő összefüggő erdőtestre a geológiai és talajviszonyok az előbbiekkal megegyeznek, csak más az erdőtájhoz való tartozásuk. A tél különben itt általában hóban szegény, az ősz szárazabb.

A Röjtökmuzsaji erdészethél a talajadottság szempontjából két csoportra osztthatjuk az erdőket. A Röjtöktől északra eső erdők (Haraszt, Rongyos, nagylozsi akácos, sopronkövesdi nagyerdő) terraszkvacison állnak; az alapközet felett kvacisos agyag illetőleg homok található, legfelül közepes, néhol sekélyebb humuszréteggel, ezek az erdőművelés szempontjából jobbnak mondható erdők. A második csoport (Röjtökmuzsaj, Csapod, Pusztacsalád, Lövő) már majdnem kizárólag a cseri talajok típusát mutatja: itt már az Iváni erdészethél leírt talaj és közet adottságok vannak meg.

Az Iváni és részben a Röjtökmuzsaji erdészethél része annak a mintegy 10 000 km² nagyságú területnek, amely a Dunántul északnyugati részén és a Kisalföldön, helyenként Ausztriába is átnyúlva, hatalmas, összefüggő kvacstengert alkot. A kvacis mindenütt jelen van, sok helyen egészen a felszínre bukkanva, másutt fél méteres, helyenként 2–3 m-es termőtalaj alá merülve. A mogyoró, dió, sőt dinnyenagyságú kvarcalapanyagú kvacicot az Alpokról lefutó folyók és maga a Duna teregette szét. A kvarcnak, ennek a rendkívül kemény és ellenálló közetnek málladéka nincs, tehát nem képes résztvenni a talajképzésben, annak csak a vázát adja. A termőtalaj tehát csak a víz és levegő által szállított fiatalabb korú,

finom szemcséjű üledékekből és növényalkatrészek korhadásából származó szerves anyagokból képződhetett. Különösen a vékony rétegű termőtalajok erősen kilugozódtak, csekély agyagtartalmuk következtében gyenge a víztartókéességük. A felhalmozódási szintet viszont a kiiszapolódott vas és alumínium kolloidok oly mértékben cementálják, hogy nemcsak a növények gyökérzetének mélybehatolását, de a csapadékból származó víz készletének és az alsóbb rétegek talajvizének cirkulációját is megakadályozza. Ez



Nyír előhasználati állomány
alatt lúcfenyő alételepítés
a Hegyvidéki erdőszet
brennbergi részén

okozza a nyári melegben a termőtalaj gyors kiszáradását, csapadékos időjárásban pedig pangó vizek keletkezését. A talaj reakció ezeken a helyeken mindenütt erősen savanyú (4.5–5.9 pH).

A klimatikus tényezők, a nem túl kemény telek nem volnának egymagukban túlságosan kedvezőtlenek, az említett talajtani tényezők káros hatását, azonban nem tudják kiegyensúlyozni, sőt a gyakori késői fagyok, forró nyarak és sorvasztó szelek hatványozottan érvényesülnek az adott talajviszonyok között.

A cseritalajok egyhangúságát szakítják meg a Rába és Répce folyók medre mentén, helyenkint tekintélyes szélességben elhúzódó, kitűnő termőerejű öntéstalajok. (déneshai és csáfordjánosfai

erdők). A kavicsból álló alapkőzet tekintélyes vastagságú homok, illetve agyagtalaj alatt húzódik meg az Ujkér, Sajtoskál, Simaság, Vámoscsalád község határában fekvő erdőkben, így ezek viszonylag jó termőképességgel bírnak.

Az erdőgazdaság területén előforduló erdőtípusokat erdészetenként ismertetjük. Az eddig közölt, a termőhelyet befolyásoló tényezők következményeképpen az erdőtípusok is változatosak.

A Hegyvidéki erdészet nyugatról keletre húzódó területén általánosan az erdőtípusok is ilyen irányban változnak. A nyugati részekben a dudvás bükkös, a sásos bükkös, a bükkös gyertyános kocsánytalan tölgyes, a gyertyános kocsánytalan tölgyes, nyíres égeres (sasharasztos) természetes típusok és a mesterséges lucos típusok fordulnak elő. Ezek azután keletre haladva részben megszűnnek és csatlakoznak a mészkerülő bükkös, kocsánytalan tölgyes, savanyú tölgyes típusokhoz. Ezeket megszakítják az emberi beavatkozás által előállított típusok.

A Sopronkörnyéki erdészethnél Sopron környékén, bezárólag Nagycenkig a főbb erdőtípusok molyhos tölgyes, kocsánytalan tölgyes, cser tölgyes, mészkedvelő tölgyes. A leromlott fertőrákosi és a szárhalmi, valamint a Dudlesz erdő egy részén karszt bokor erdőtípus is előfordul, míg lefelé Balf, Kópháza és Nagycenk irányában savanyú kocsánytalan tölgy típusát is találunk. A Nagycenken is nagyobb mértékben meglevő akácok főleg cigányzabos típusúak, melyek azonban a kocsánytalan tölgyes és gyertyános tölgyesek helyén állnak.

Pereszteg átmenetet képez a Sopron környéki és a Sopronkövesdi nagyobb tájtípus között főleg akácállományaival, melyek egy része fedélrozsnyokos, nagyobb része cigányzabos és perjefüves erdőtípust képvisel. Az itt található tölgy állományok arra engednek következtetni, hogy eredetileg ez a terület gyertyános-tölgyes és savanyú tölgyes típus lehetett, míg az akác térfoglalása össze nem szűkítette a részben kocsányos, részben kocsánytalan tölgy területét és tenyészetét.

Sopronkövesd és Sopronhorpács, valamint Und, Zsira, Völcséj körüli erdők képezik az erdészet harmadik nagyobb jellemzőbb erdőtípusos csoportját. Részben azért is elkülönül a Sopron környéki erdőtől, miután ez már a Irottkőalja erdőtáj határa, míg az előbbieket a Sopron dombvidéki erdőtájhoz tartoznak. Itt az akácok főleg cigányzabos és perjefüves típust képviselnek, de szintén tölgyes helyén állanak. A tölgy főleg a száraz, cseres, és kis részben gyertyános kocsánytalan tölgyes típusban fordul elő.

A Röjtökmuzsaji erdészethnél a Röjtökmuzsajtól észak-északkeleti irányban fekvő, Sopronkövesd község, valamint Nagylozs, Hegykő határában lévő erdők főleg a fedélrozsnyokos és cigány-

zabos akácosok, savanyú és száraz tölgyes, gyertyános-tölgyes és cserestölgyes típusokba tartoznak.

Maga Röjtökmuzsaj, valamint Pusztacsalád, Csapod, Ujkér, Lövvő és Fertőszentmiklós határában lévő erdők jellemzője az Iváni erdészetre is jellemző cseri talajadottság. Fontosabb erdőtípusok: cseres-tölgyes, a ligetes részek a karsztbokor erdőtípust mutatják. Előfordul még a savanyú kocsánytalan tölgyes, száraz kocsánytalan tölgyes és kis foltokban néhol a degradált gyertyános kocsánytalan tölgyes is. Az akácok főleg a perjefüves típusba tartoznak.

Területi megoszlás, az állományok és erdészetek jellemzése.

Az erdők múltjának és a termőhelyi adottságoknak az ismertetése után az alábbiakban adjuk meg az erdőgazdaság területének hasznosítási célok szerinti megoszlását.

Fatermesztést szolgáló	14,035 ha	84.8 ⁰ / ₀
Magtermelést szolgáló	34 ha	0.2 ⁰ / ₀
Csemetekert	26 ha	0.2 ⁰ / ₀
Védelmi rendeltetésű	54 ha	0.3 ⁰ / ₀
Kísérleti célt szolgáló	171 ha	1.0 ⁰ / ₀
Szántó	198 ha	1.2 ⁰ / ₀
Kert, szőlő	6 ha	— ⁰ / ₀
Rét	39 ha	0.2 ⁰ / ₀
Legelő	51 ha	0.3 ⁰ / ₀
Kő-agyagbánya	7 ha	— ⁰ / ₀
Nyiladék	264 ha	1.6 ⁰ / ₀
Ház, udvar	14 ha	0.1 ⁰ / ₀
Rakodó	6 ha	— ⁰ / ₀
Út	110 ha	0.7 ⁰ / ₀
Tó, patak, csatorna	12 ha	— ⁰ / ₀
Termelést nem szolgáló	255 ha	1.6 ⁰ / ₀
Üres	1,294 ha	7.8 ⁰ / ₀
Összesen:	16,576 ha	100.0 ⁰ / ₀

A fatermelést szolgáló területet az erdőgazdaság és külön-külön az erdészetek viszonylatában fajaj, eredet és kor szerint mutatják ki a 2. 3. és 4. számú táblázatok.

A közölt adatokból megkapjuk az erdőgazdaság együttes és az erdészetek erdeinek képét.

Fafaj, eredet és kor szerint való erdőterület megoszlás az Erdőgazdaságban.

2. táblázat.

Fafaj, eredet	K o r o s z t á l y o k												Összesen							
	1—10		11—20		21—30		31—40		41—60		61—80		81—100		100—éves		terület ha	lomb, fenyő	lomb %	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%						
Tölgy	mag. sarj.	268	1-9	247	1-8	358	2-5	157	1-1	162	1-2	11	0-1	8	0-1	—	—	1211	9	10
"	mag. sarj.	377	1-7	490	3-5	512	3-7	779	5-5	660	4-7	71	0-5	—	—	—	—	2889	21	30
Cser	mag. sarj.	232	1-7	329	2-4	184	1-3	108	0-8	93	0-7	29	0-2	—	—	—	—	975	7	26
"	mag. sarj.	355	2-5	577	4-1	492	3-5	624	4-4	515	3-7	28	0-2	—	—	—	—	2591	18	8
Bükk	mag. sarj.	1	—	—	—	2	—	—	—	5	—	2	—	2	—	—	—	14	—	—
Gyertyán	mag. sarj.	3	—	17	0-1	14	0-1	24	0-2	86	0-6	13	0-1	—	—	—	—	157	1	1
"	mag. sarj.	4	—	7	—	22	0-2	1	—	23	0-2	3	—	—	—	—	—	60	1	1
Akác	mag. sarj.	72	0-5	106	0-8	157	1-1	188	1-4	156	1-1	8	0-1	—	—	—	—	687	5	5
"	mag. sarj.	20	0-2	128	0-9	39	0-3	13	0-1	2	—	—	—	—	—	—	—	202	1	2
Nyár	mag. sarj.	568	4-1	889	6-4	550	3-9	187	1-3	17	0-1	—	—	—	—	—	—	2211	16	17
"	mag. sarj.	46	0-3	12	0-1	3	—	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—	67	1	1
E. lomb	mag. sarj.	6	—	4	—	3	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—
"	mag. sarj.	53	0-4	60	0-4	70	0-5	41	0-3	20	0-1	9	0-1	—	—	—	—	253	2	2
Fenyő	mag. sarj.	33	0-2	30	0-2	49	0-3	37	0-3	26	0-2	4	—	—	—	—	—	179	1	3
"	mag. sarj.	760	5-4	172	1-2	375	2-7	348	2-5	691	4-9	172	1-3	6	—	—	—	2524	18	—
Összesen		2798	19-9	3068	21-9	2830	20-1	2512	17-9	2459	17-5	350	2-6	16	0-1	2	—	14035	100	(lomb) 100
Fafajokon belüli megoszlás:																				
Lomb	mag. sarj.	624	23	783	28	678	24	324	12	307	11	54	2	10	—	2	—	2782	20	24
"	összes	1414	16	2113	24	1777	20	1840	21	1461	17	124	2	—	—	—	—	8729	62	76
"	összes	2038	18	2896	25	2455	21	2164	19	1768	15	178	2	10	—	2	—	11511	82	100
Akác	összes	588	24	1017	42	589	24	200	9	19	1	—	—	—	—	—	—	2413	—	—
Fenyő	összes	760	30	172	7	375	15	348	14	691	27	172	7	6	—	—	—	2524	18	—
Korosztályokon belüli megoszlás:																				
Lomb	mag. sarj.	624	31	783	27	678	28	324	15	307	17	54	27	10	—	2	—	2782	—	24
"	mag. sarj.	1414	69	2113	73	1777	72	1840	85	1461	83	124	73	—	—	—	—	8729	—	76
Tölgy és Cser	mag. sarj.	500	41	576	35	542	35	265	15	255	18	40	29	8	—	—	—	2186	—	29
"	mag. sarj.	732	59	1067	65	1004	65	1403	85	1175	82	99	71	—	—	—	—	5480	—	71

**Fafaj, eredet és kor szerint való erdőterület megoszlás
a Hegyvidéki és Sopronkőrhévi erdészetekben.**

3. táblázat.

Erdészeti	Fafaj, eredet	K o r o s z t á l y o k								Összesen		
		1—10	11—20	21—30	31—40	41—60	61—80	81—100	100—	terület	lomb, fenyő	lomb
		h e k t á r								ha	%	
H e g y v i d é k i	Tölgy m.	36	102	136	43	88	7	8	—	420	11	20
	„ s.	81	78	100	127	217	60	—	—	663	17	28
	Cser m.	—	—	—	—	3	1	—	—	4	—	—
	„ s.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Bükk m.	1	—	2	—	5	2	2	2	14	—	1
	„ s.	3	17	14	24	86	13	—	—	157	4	8
	Gyer- tyán m.	—	5	18	1	22	3	—	—	49	1	2
	s. s.	45	88	123	155	111	8	—	—	530	15	26
	Akác m.	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—
	„ s.	5	4	1	—	1	—	—	—	11	—	1
	Nyár m.	1	2	—	3	—	—	—	—	6	—	—
	Egy. m.	20	37	43	17	8	5	—	—	130	3	6
	lomb s.	15	16	27	13	5	4	—	—	90	2	4
	Lomb ha	58	146	201	64	126	18	10	2	625	—	—
	mag %	10	23	32	10	20	3	2	—	100	16	29
S o p r o n k ő r h é v i	Lomb ha	149	203	265	319	430	85	—	—	1451	—	—
	sarj %	10	14	18	22	30	6	—	—	100	37	71
	Lomb ha	207	349	466	383	556	103	10	2	2076	—	—
	össz. %	10	17	22	18	27	5	1	—	100	53	100
	Fenyő ha	250	134	309	327	650	159	6	—	1835	—	—
	össz. %	13	6	18	19	35	9	—	—	100	47	—
	Össz. ha	457	483	775	710	1206	262	16	2	3911	—	—
	%	12	12	19	18	31	7	1	—	100	100	—
	Tölgy m.	93	107	151	142	77	1	—	—	571	14	14
	„ s.	154	217	210	327	209	3	—	—	1120	26	28
	Cser m.	26	61	65	67	30	—	—	—	249	6	6
	„ s.	163	317	256	335	266	1	—	—	1338	31	33
	Gyer- tyán m.	1	1	3	—	1	—	—	—	6	—	—
	s. s.	21	18	28	30	44	—	—	—	141	4	4
	Akác m.	7	13	12	5	1	—	—	—	38	1	1
	„ s.	112	243	125	10	4	—	—	—	494	12	12
	Nyár s.	3	1	—	1	1	—	—	—	6	—	—
	Egy. m.	16	9	15	5	3	4	—	—	52	1	1
	lomb s.	9	5	5	13	3	—	—	—	35	1	1
	Lomb ha	143	191	246	219	112	5	—	—	916	—	—
	mag %	16	21	27	24	12	—	—	—	100	22	22
	Lomb ha	462	801	624	716	527	4	—	—	3134	—	—
	sarj %	15	25	20	23	17	—	—	—	100	74	78
	Lomb ha	605	992	870	935	639	9	—	—	4050	—	—
	ö sz. %	15	25	21	23	16	—	—	—	100	96	100
	Fenyő ha	106	5	26	9	25	11	—	—	182	—	—
	össz. %	58	3	14	5	14	6	—	—	100	4	—
	Össz. ha	711	997	896	944	664	20	—	—	4232	—	—
	%	17	23	21	22	16	1	—	—	100	100	—

**Fafaj, eredet és kor szerint való erdőterület megoszlás
a Rőjtőkmuzsaji és Iváni erdészetekben.**

4. táblázat.

Erdészet	Fafaj, eredet	K o r o s z t á l y o k								Összesen		
		1—10	11—20	21—30	31—40	41—60	61—80	81—100	100—	terület	lomb, feüjő	lomb
		h e k t á r								ha	‰	
R ö j t ö k m u z s a j i	Tölgy m.	51	40	69	20	14	2	—	—	196	71	71
	„ s.	44	127	91	127	61	5	—	—	455	14	21
	Cser m.	72	67	52	32	17	10	—	—	250	81	16
	„ s.	154	215	195	223	187	14	—	—	988	33	41
	Gyer- tyán m.	3	—	1	—	—	—	—	—	4	—	—
	„ s.	6	—	5	2	1	—	—	—	14	—	—
	Akác m.	7	16	6	5	—	—	—	—	34	11	30
	„ s.	214	418	178	34	5	—	—	—	849	29	30
	Nyár m.	4	4	1	—	—	—	—	—	9	—	—
	Egy. m.	4	6	4	10	1	—	—	—	25	11	2
	lomb s.	7	6	6	1	1	—	—	—	21	1	1
	Lomb ha	141	133	133	67	32	12	—	—	518	—	—
	mag ‰	27	26	26	13	6	2	—	—	100	17	18
	Lomb ha	425	766	475	387	255	19	—	—	2327	—	—
	sarj ‰	18	32	21	17	11	1	—	—	100	77	82
I v á n i	Lomb ha	566	899	608	454	287	31	—	—	2845	—	—
	össz. ‰	20	32	21	16	10	1	—	—	100	94	100
	Fenyő ha	153	2	23	7	16	—	—	—	201	—	—
	össz. ‰	76	1	11	4	8	—	—	—	100	6	—
	Össz. ha	719	901	631	461	303	31	—	—	3046	—	—
	‰	23	30	21	15	10	1	—	—	100	100	—
	Tölgy m.	114	36	51	26	34	1	—	—	292	10	12
	„ s.	42	30	62	124	122	3	—	—	383	14	24
	Cser m.	134	201	67	9	43	18	—	—	472	17	19
	„ s.	38	45	41	66	62	13	—	—	265	9	26
	Gyer- tyán m.	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
	„ s.	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	—
	Akác m.	6	99	19	3	1	—	—	—	128	5	35
	„ s.	237	224	246	143	7	—	—	—	857	30	34
	Nyár m.	41	6	2	1	2	—	—	—	52	2	2
	„ s.	3	3	3	—	—	—	—	—	9	—	—
	Egy. m.	13	8	8	9	8	—	—	—	46	2	3
	lomb s.	2	3	11	10	7	—	—	—	33	1	1
n i	Lomb ha	338	351	147	48	88	19	—	—	991	—	—
	mag ‰	34	35	15	5	9	2	—	—	100	35	40
	Lomb ha	322	305	364	344	198	16	—	—	1549	—	—
	sarj ‰	21	20	23	22	13	1	—	—	100	55	60
	Lomb ha	660	656	511	392	286	35	—	—	2540	—	—
	össz. ‰	26	26	20	15	11	2	—	—	100	90	100
	Fenyő ha	251	31	17	5	—	2	—	—	306	—	—
	össz. ‰	82	10	6	1	—	1	—	—	100	10	—
	Össz. ha	911	687	528	397	286	37	—	—	2846	—	—
	‰	32	24	19	14	10	1	—	—	100	100	—

A természeti adottságok az egész erdőgazdaságra vonatkoztatva nem kedvezőek. A terület 40%-a a cseritalajokat magában foglaló kemenesalja erdőtájhoz tartozik. Ezen a területen is és másutt is majdnem mindenütt tarvágásos sarjüzemmódot folytattak, így váltak a lombos erdők 76%-ban sarjeredetűvé. Az akác mintegy 20%-ban foglalta el a szakszerűtlen gazdálkodás nyomán a tölgy erdők helyét. A tölgy és cser állományok külön-külön és együtt is 71%-ban sarjeredetűek. A cser 30%-os aránya szinte egyenlő a tölgy 36%-os arányával. Tehát a cser térfoglalása lényegesen nagyobb a kívánatos mértéknél.

A Hegyvidéki erdészeti területén nagyon sajnálatos az őshonos bükknek 4%-ra történt lecsökkenése.

A lucfenyők között gyakori a tőkorhadás. Az erdeifenyő fiatalok legnagyobb részében Evetria károsítás észlelhető, a nem megfelelő helyre való és elegendő telepítés miatt.

Az állományok korosztály viszonyait vizsgálva az alábbiakat állapíthatjuk meg. Az erdőgazdaságra vonatkoztatva 30 éves korig a terület megoszlás egyenletes, amit főképpen az akác állományok egyenlőtenek ki, azonban 30 éves korig az állományok 62%-a tartozik. A 31–60 éves korosztályokban az állományok 35%-a foglal helyet. Sajnos 60 éven felüli állomány csak 3% van és ezekben is 48% a fenyő, legnagyobb részben luc. A lomb 52%-al van képviselve (190 ha), melyből magról kelt csak 35%, tehát az egész erdőgazdaság erdőállományának 0.46%-a.

A korosztályokon belül vizsgálva a lombos állományokat láthatjuk, hogy az idősebb korosztályokban lényegesen nagyobb a sarjeredetűek százalék aránya, mint az első korosztályban és különösen 30 éven felül, ahol már az akác terület erősen lecsökkent, mégis a tölgy és cser állományok 85, illetve 82%-ban sarjeredetűek.

Az állományokat számbavéve megállapítást nyert, hogy az erdőgazdaság kezelésében 2126 ha a rontott erdők területe, melyek területi (ha) megoszlása a következő:

Tulajdonos.	Á t a l a k í t a n d ó			Fenn- tartandó.
	1–20 éves	21–40 éves	41–60 éves	
Állami	234	460	352	496
Közbirt.	49	223	26	286
Összesen:	283	683	378	782
Tehát átalakítandó 1344 ha, erdészetenkénti részletezve:				
Hegyvidéki				190 ha
Sopronkörnyéki				745 ha
Röjtökmuzsaji				243 ha
Iváni				166 ha

Felújítandó egész vágásterület 38 ha van, pótlendő terület 290 ha, melyből 179 ha az Iváni erdészet cseritalajaira esik. Itt a teljes sikerű erdősítést csak hosszú évek munkája árán lehet elérni, minthogy ezek a területek mezőgazdasági művelésre alkalmatlan, majdnem földes kopárok.

Az állományok átvizsgálásakor számbavettük a már régebben (5 év) nevelővágásra szoruló erdőrészleteket és megállapítottuk, hogy csak a Hegyvidéki erdészet területén van ilyen:

tulajdonos	tisztítás	gyérítés
állami	31 ha	312 ha
közbirt.	19 ha	101 ha
összesen:	50 ha	413 ha



Tölgy, természetes újulat a Sopron hegyvidéki részen

Az állami erdőterületen valamennyi elmaradás az országhatár mentén van, ahol nem lehetett mindig dolgozni és munkaerő nincs elég.

Az erdőgazdaság területi megoszlásában 1294 ha üres terület mutatkozik, amelyből 200 ha a közbirtokossági erdőkre esik. Az állami területből 616 ha az Iváni és 206 ha a Röjtökmuzsaji erdészeteknél cseri talajokon van, 202 ha pedig a Sopronkörnyéki erdészet kerületében legnagyobb részben régi elhanyagolt volt fás legelő terület. Ezek telepítésre váró területek. Természetes felújítással a múltban nem újítottak fel vágásokat, bár a Hegyvidéki és Sopron-

környéki erdészeteknél és egyes helyeken másutt is ennek megvan a lehetősége. Általában azonban sok helyen fafajcserére van szükség, ezért alátélepitéses felújító vágást lehet alkalmazni.

Az állományok ismertetéséből látható, hogy azok minősége elég gyenge és éppen ezért a kitermelhető faanyag mérete és minősége is hasonló, tehát szakszerű munkát kíván a fakitermelés is.

Egybevetve látható, hogy minden erdészetnek erdőművelési és fahasználati vonalon bőven van feladata.

A faanyag mozgató elősegítő feltáráshálózat nem megfelelő. Kőpályás út csak a hegyes vidéken van, emellett sok a közelítő föld út, ezek vonalvezetése azonban löbnyire nem megfelelő, ezért karbantartásuk és az azokon való kiszállítás nehézséget okoz. A meglévő gyűjtő és bekötő utak nagymértékű felújítása szükséges. A dombos és sík területeken kövezett út vagy javított föld út alig van, ami nehézséget okoz a szállításoknál.

A munkaerő helyzet a Sopron városa közelében elterülő Hegyvidéki és részben a Sopronkörnyéki erdészeteknél rossz, idegenből kell munkásokat hozni.

Az üzemek jellemzése.

A Fogatgazdaság 26 fogattal rendelkezik. A fogatok részben Sopronban, részben a három erdészethez vannak szétosztva. Az istállók telepítése megfelelő.

A Gépállomás jelenlegi elhelyezése nem kielégítő, de új gépállomás építése már folyamatban van. Gépállományunk:

Benzinmotoros láncfűrész MRP	9 db
Villanymotoros láncfűrész ERP	6 db
Villanymotoros láncfűrész Cniime	2 db
Druzsba láncfűrész	4 db
DT-413 láncfalpas traktor	1 db
Sz-80 láncfalpas traktor	1 db
Vontató (G-35, Gs-35)	4 db
Kerekes (félláncfalpas) traktor (G-35)	3 db
Pótkocsik	16 db
Zetor (25)	1 db
Maulwurf tartozékkal	1 db
Csepel tehergépkocsi 3.5 t	1 db
Targonca (elektro-hydraulikus)	1 db
Motoros csörlő (MIB7LE)	1 db
Waldmeister	1 db

PP-50-es szovjet vágástörő eke	1 db
Fürge kapáló	1 db
MIA stabil erőgép 4.5 LE	1 db
Szalagfűrész (stabil)	6 db
Lassó kábel kötélpálya	1 db
Öntözőszivattyú (AVP-613)	1 db

A Fűrészüzem az 1957/58-as évben átépítés és átszervezés alatt állott. Ennek ellenére a termelő munka folyamatos volt. Két műszakkal lombos és fenyő fafajokból évi 8,500 m³ mennyiségű alapanyagot dolgoz fel. Ezt az anyagot saját erdészeteink és a szomszédos erdőgazdaságok szállítják a fűrészüzemnek.

III. AZ ERDŐGAZDASÁG EDDIGI TEVÉKENYSÉGE.

A fejlesztési határozat nyomán kitűzött célok.

Az erdőgazdaságnak mintaüzemmé fejlesztését célzó tevékenységét a megjelent 1040/1954. sz. M. T. határozat szellemében az 1954-ben elkészített és jóváhagyott fejlesztési terv szögezi le. A terv gerincéül az erdőgazdaság az évi növedék 1960-ig történő 15⁰/₀-os növelését vállalta.

Ennek elérésére az erdőgazdaság az alábbi intézkedések végrehajtását határozta el.

1. A véghasználat oly módon való irányítása, hogy a növedéket lérehozó, jelenleg erősen lecsökkent állapotban lévő élőfakészlet mielőbb teljes értékűvé váljék.

2. A nevelővágások megfelelő mennyiségi és minőségi végrehajtásával a fiatalosokat és középkorú állományokat erősebb mennyiségi és jobb minőségi fejlődésre kell serkenteni.

3. A régi és új vágásterületek azonnali felújítását, a hiányos erdősítések teljes pótlását, ezzel a fatermelésből kiesett területek az újratermelés folyamatába való beállítását.

4. A mezőgazdasági művelésre alkalmatlan, erdősítésre átadott területek beerdősítését, ezzel a fatermelés szolgálatába való állítását.

5. A minimális növedéket hozó rontott erdők átalakítását, a termőhelyi adottságokat teljes mértékben kihasználó fafajokkal.

6. A fényigényes fafajokból álló középkorú állományok árnyatűrő fafajokkal való alátelépítését második koronaszint kialakítás céljából.

7. Erdőnkívüli fásítások felkarolását erdősávok és egyéb gazdasági fásítások telepítésére.

8. Az erdősítések ápolásának biztosítását és azok minőségének emelését.

9. A szükséges erdősítési, fásítási anyag biztosítását a magtermelés és gyűjtés megfelelő megszervezésével és a csemetetermelés mennyiségi és minőségi felfokozásával.

10. Erdővédelmi problémák megoldását.



Rontott gyertyán sarjerdő
Ágfalva határában,
melynek átalakítása folyik

11. A vágásra kerülő faanyag szakszerű kitermelését és további kezelését a minőség megtartása érdekében.

12. Gépesítés fejlesztését és a feltártság javítását.

13. Erdei melléktermékek termelésének bővítését.

14. Vadgazdálkodás fejlesztését, fácán és fogoly tenyésztést.

15. Fűrészüzem fejlesztését.

16. Lakások, épületek szociális fejlesztését.

17. Önköltségcsökkentést.

18. A szakképzettség emelését.

Az Erdőgazdaság, mint már egységes Tanulmányi Erdőgazdaság a fejlesztési időszak alatt, a számokban is meghatározott feladatokkal szemben, az erdőgazdálkodást fejlesztő munkáját az alábbiak szerint végezte.

A fahasználat mértéke és erdőnevelés.

A véghasználatok mértékét a már 1954-ben megtervezett évi 23,000 m³ mennyiségről 30%-al kellett lecsökkenteni a kevés területű 60 éven felüli állományok fenntartása és értékesebb választékok termesztése érdekében. A véghasználati kitermeléseket a rossz akácok és rontott erdőkire kell helyezni.

Az állományokban a nevelővágások növekedésserkentő és minőségjavító végrehajtása érdekében a gyérítések folyamán az addig hektáronként kitermelt 8.5 m³-t 15.0 m³-re és a tisztításoknál a 2.4 m³-t fel kell emelni 4.0 m³-re, az elmaradt gyérítések és tisztítások 1960-ig való felszámolásával. Évi területként meg volt szabva gyérítésként 940 ha, tisztításra 780 ha.

Teljesítésünk:

Gazdasági év	Véghasználat.		Gyérítés.		Tisztítás.		Összesen.
	m ³	%	m ³	%	m ³	%	
1955/56.	23,007	73	6,890	22	1,613	5	31,510
1956/57.	18,282	60	10,494	34	1,651	6	30,427
1957/58.	17,314	54	12,292	38	2,550	8	32,156
1958/59.	15,514	50	13,230	43	2,260	7	31,004

Fenti véghasználatokból akác 9,804 m³ (43%), 8,381 m³ (46%), 11,333 m³ (65%), 8,150 m³ (53%), átlagosan évenként 70 ha területen, és átlagosan évenként 130 ha rontott erdőben dolgoztunk. Tarvágással csak az akác állományokban dolgoztunk.

A kitermelt fatömeg hektáronként gyérítésben 1954–1958-ig 12,3 m³ 1958/59-ben már 14.0 m³, tisztításban 2,65 m³, illetőleg 3,80 m³.

Területileg gyérítést 1954–1958-ig átlagban évenként 765 ha-on, tisztítást 662 ha-on végeztünk 1958/59-ben, gyérítést 938 ha-on, tisztítást 589 ha-on végzünk. Elmaradt tisztítás már alig van, így az évenként besorolt terület elég. Az elmaradt gyérítést a határsávban fokozatosan számoljuk fel.

Nevelővágásaink jelölésénél már sikerült szakembereink szemléltetést a helyes, szakszerű munkára átállítani, melyhez a V-fa jelölés

is hozzásegített. A tisztítások minősége 82⁰/₀-ban I. osztályú. A felújító vágások (természetes, mesterséges alátelepítés, rontott erdő átalakítás) terén is előrehaladás van, mert az ernyős helyett már áttérünk fokozatosan az egyenlőtlen bontáson alapulóra a térbeli rend kialakításával.

Erdősítések.

Az erdőfelújítások és erdőtelepítések évenkénti feladatát 600 ha-ban jelölte meg a fejlesztési terv, melyben a felújítatlan vágásterületek, pótlások, új erdősítések és az évi vágásterületek erdősítési feladatai benne vannak.

Teljesítésünk:

1954/55. év	651 ha
1955/56. év	883 ha
1956/57. év	705 ha
1957/58. év	861 ha

Ezekben a mennyiségekben minden feladat benne van. Vágásfelújítás — amint már előbb is kimutattuk — üres terület 38 ha van hátra, a kiegészítő pótlások folyamatosak.

Mezőgazdasági művelésre alkalmatlan területek erdősítésére a 6 évre, 559 ha-t jelölt meg a terv az évi 600 ha-on belül. Ebből eddig 314 ha-t telepített be az erdőgazdaság.

Ezeknek a területeknek a legnagyobb része a Kemenesalja erdő-tájhoz tartozó az úgynevezett „cseri” jellegű talajokra esik. Az erdősítést az erdőgazdaság saját gyakorlati tapasztalata és elgondolása szerint úgy végezte, hogy nyári gyephántás után vagy enélkül 50–60 cm-es mélyszántást hajtott végre, mely után egy éven át talajporhanyítást és gyomtalanítást végzett. Az erdősítést ezután foganasította a cserebogár pajorrágás ellen a gödrökben Agritox porozással. Ujabban gépi ültetést is végeztünk. Mind a kézi, mind pedig a gépi ültetésnél a párhuzamos sorokra gondot helyeztünk a gyakori gépi ápolás biztosítására. Kisebb árkolásokat is végrehajtottunk a pangó vizek elvezetésére. Az erdőgazdaság a cseri talajok erdősítésének végrehajtására eddig még nem kapott tudományos szervtől véglegesnek tekinthető irányítást. Az Erti végez kutatást, de még végleges megállapításra nem jutott.

Ide tartozik az évenkénti 90 ha-on való rontotterdő átalakításával járó alátelepítés feladata is. Az eddig időarányos 360 ha-al szemben 524 ha-on végeztük az alátelepítést.

Feladat volt még évenként 55 ha-on fényigényes fajok alá második koronaszint képzés céljából alátelepítést végezni, mely időarányos 220 ha-al szemben, minden erdészet területén együtt 435 ha-t teljesítettünk árnyattűrő fajokkal, magvetéssel és csemeteültetéssel.

Az erdősítések ápolását rendszeresen végeztük, kisebb részben kapálással, nagyobb részben sarlózással. A teljes talajelőkészítéssel végzett erdősítések sorközi ápolását ló- és gépi kapálással hajtottuk végre.



Ligetes rontott erdő
átalakítása Sopronkövesden,
erdeifenyő alátelepítéssel

Erdőnkívüli fásítás.

Az erdőnkívüli fásítás mértéke évenként 126 ha-ban volt megállapítva, melyből közületi 79 ha, egyéni termelő 47 ha. Ezzel szemben a négy év alatt átlagosan évenként 162 ha-t teljesítettünk, melyből közületi 96 ha, egyéni termelői 93 ha. Ezek ápolása és pótlása és főképpen védelme nem kielégítő.

1956. és 1957. évben az erdőgazdaság kerületéhez tartozó valamennyi községnek elkészítettük rajzlapon és pauszpapíron a fásítási tervezéshez szükséges 1 : 15,000-es méretarányú térképvázlatát. Ezekről 1958-ban fénymásolatokat készítettünk és megkezdjük helyszíni bejárás alapján a községek fásítási terveinek az elkészítését.

Magtermelés.

Az 1954–60. évi időszakra az alábbi magfélésegek gyűjtése feladatunk. A tervezett mennyiségek mellett feltüntetjük az 1958. évig teljesített mennyiségeket is.

Fafaj.	Terv.	Tény.
tölgyek	4,404 q	4,853 q
cser	988 q	805 q
gyertyán	1,000 kg	2,721 kg
juharok	3,000 kg	3,273 kg
hársak	3,709 kg	3,753 kg
akác	1,363 kg	1,586 kg
egyéb lomb	15,664 kg	13,431 kg
cserjék	1,131 kg	1,115 kg
jegenyefenyő	1,500 kg	1,800 kg
erdeifenyő	500 kg	364 kg
feketefenyő	226 kg	298 kg

Valamennyi mag gyűjtése az időarányosan túl van. Tölgy, gyertyán és juharokat erdősítésre, alátelepítésre is felhasználtunk. Ezekből a magvakból önellátó az erdőgazdaság, azonban vörösfenyő, douglasfenyő, vöröstölgy és bükk magvakat társerdőgazdaságoktól és import készletből szerzünk be, mert nincsen magtermést hozó állománya az erdőgazdaságnak. A vörösfenyő toboz begyűjtése az állomány szokatlan magassága és ágtisztasága miatt még nincsen megoldva.

Fenyő magtermésünket saját magpergetőnkben pergetjük ki, ahol a hőközlő tér munkásvédelmi célból el van választva a munkatértől.

Kijelölt magtermő állományainkat: tölgy 8 ha, lucfenyő 19 ha, jegenyefenyő 5 ha, vörösfenyő 2 ha, és legújabban kijelölt akác 37 ha, az Erti előírásai szerint kezeljük. Az erdők helytelen korosztály megoszlása és állapota miatt nem lehet több állományt magtermelővé kijelölni.

Csemetetermelés.

Csemetetermelésünk 65⁰/₀-át erdőfelújításra, 15⁰/₀-át erdőtelepítésre és 20⁰/₀-át erdőnkívüli fásításra adjuk ki. A csemete szükséglet megtermeléséhez 43 db állandó csemetekertet 38.40 ha bruttó és 33.50 ha művelhető területtel és 9 db ideiglenes csemetekertet 4.40 ha bruttó és 4.40 ha művelhető területtel üzemeltetünk. Nagyrészüik állománnyal körülvett és ezen kívül vannak állomány alattiak is. Állapotuk általában jónak mondható. Közepes, ill. gyenge termőhelyen létesítlek, de termőképességüket szerves- és zöldtrágyával, mésziszappal és komposztal javítottuk.

Az 1954–60. évi időszakra az alábbi csemete mennyiség megtermelése van kitűzve. Eddig termeltünk az első négy év alatt (ezer darab):

Fafaj.	Terv.	Tény.	Fafaj.	Terv.	Tény.
tölgy	3,598	3,194	n. nyár	198	183
cser	—	40	h. nyár	18	88
bükk	2,880	70	e. lágý	480	330
kőris	180	335	cserje	198	62
szil	540	268	lucfenýő	3,744	4,564
juhar	2,040	1,777	jegenyefenyő	3,276	495
akác	3,222	3,305	erdeifenyő	11,132	16,875
e. kemény	2,466	4,074	feketefenyő	4,680	3,782
hárs	2,280	859	vörösfenyő	2,808	280

Az időarányostól elmaradás van:

Bükkből, mert a társerdőgazdaságok sem tudtak makkot adni a hiányos magtermés miatt, helyette részben állomány alól szereztünk magoncot.

Hársból a lemaradás oka, hogy állomány alatti csemetekertet csak két éve létesítettünk, ezen kívül a viaszérettség állapotát valószínűen nem minden esetben sikerült jól megállapítani (az egyes fák különböző oldalain más és más a viasz érettség foka). Egyéb kemény fafajokban cseresznye, szelidgesztenye, gyertyán csemetéket termeltünk nagy mennyiségben, amikor is a gyertyánt állomány alól iskoláztuk el.

A kissé magasra tervezett cserje csemete termelésünket nem szándékoztunk teljesíteni, mert állományainkban úgy is erős a cserjesedés.

Lucfenýő csemete túlteljesítésünket 1,400 ezer darabot export célra szállítottunk, mellyel mintegy 7840 dollár valutát biztosítottunk népgazdaságunknak.

Vörösfenyő csemetenevelésünk nem megfelelő eredményességét a korán beálló meleg károsan befolyásolta.

Az elmúlt években az iskolázást az erdősítések nagyrészenek elvégzése után kezdtük meg a kis létszámú munkaerő miatt. Ezt megváltoztattuk úgy, hogy párhuzamosan az erdősítéssel kisebb, de a legjobb munkaerővel iskolázunk, ami eredményesebb is. Erre készítet az évek óta kedvezőtlenül alakuló időjárás.

A számok azt mutatják, hogy a saját mag hiányú fafajokon kívül önellátó csemetetermelés terén az erdőgazdaság. Ezen belül az erdészetek is, kivéve az Ivánit. Itt ugyanis a cseri talajok nem nyújtanak lehetőséget a gazdaságos csemetetermelésre.

Erdővédelem.

Az erdővédelmi munkák terén vadvédelmi kerítéseket létesítettünk, jobban megválogattuk az alkalmazandó fafajokat, cserebogár pajor ellen rendszeres Agritox gödör porozást alkalmaztunk. 1957-ben a már 1954-ben megkezdett helyen gépi vegyszeres cserebogár imágó irtást végeztünk.

Fakitermelés és fagyártmánytermelés.

A kitermelendő faanyag értékének emelése érdekében minden évben az erdészek és hossztolók részére a hossztolásról és az új választékokról rendszeres oktatást tartott az erdőgazdaság. Ezenkívül egyrészt a gépi, másrészt a kézi szerszámok állandó karbantartásáról gondoskodtunk, a fizikai dolgozók is oktatásban részesültek. Ezek eredménye hozta magával, hogy a véghasználatok csökkenése, a rontott erdők átalakításának növelése és általában az erdőgazdaság gyenge állományai mellett az iparifa kihozatal százaléka az

1954.—3/4 éves	22.2 ⁰ / ₀ -áról
1954/55.	32.2 ⁰ / ₀ -ra
1955/56.	32.3 ⁰ / ₀ -ra
1956/57.	37.8 ⁰ / ₀ -ra
1957/58. eddig	40.5 ⁰ / ₀ -ra

emelkedett. A tuskók és hajkok legnagyobbbrészt alacsonyok, merőlegesek a vágáslapok, a fagyártmányfának alkalmas anyagot már tömelett külön termelik és tárolják. Még hiányosság mutatkozik a hosszméretek pontos betartásában és a még gondosabb fagyártmányfa hossztolásában.

A kitermelt faanyag tárolása és mozgatása terén bevezettük a közelítőnyomok mellé való tömelletti tárolást. A közelítőnyomok, illetve a térbeli rend bevezetése az egész erdőgazdaság területére csak két esztendő kitartó felvilágosító munkája révén sikerült. Pedig a helyes anyagtárolás és mozgatás, valamint az erdőnevelés és felújítás szakszerű végrehajtásának és ezekkel együtt a költségcsökkentésnek legfontosabb feltétele. Elértük mindenütt a faanyagok alátéteken való tárolását és előírt időben való mozgatását.



Bükkös természetes felújulása
a Hegyvidéki erdészeti
Ultra erdőrészen

A fagyártmány termelés mennyisége az

1954.— ³ / ₄ éves	900 m ³ -ről
1954/55.	1,447 m ³ -re
1955/56.	1,333 m ³ -re
1956/57.	2,015 m ³ -re
1957/58.	2,351 m ³ -re

emelkedett, mely az erdőgazdaság tisztítás nélküli fatömegéhez viszonyítva kiemelkedő mennyiség. Eredményesnek bizonyult az az intézkedés, hogy a tűzifától a fagyártmányfát már a hosszto-

lástól kezdve külön kell választani és kezelni. A termelt fagyártmányon belül az 1957/58-as évben donga 20 m³, szőlőkaró 995 m³, bányadeszka 639 m³, parkettfriz 30 m³.

1956-ban indult meg géppel is a fagyártmány termelés, 2 db szalagfűrészszel, 1958-ban már valamennyi erdészeti együtt 5 szalagfűrészszel, 3 körfűrészszel és 1 csaphúzóval termel parkettát, dongát, bányadeszkat, szőlőkarót, burkolólécet, seprőnyelet, kisvasúti talpfát, Máv facsapót és betéttuskót.

Ujabb választékok termelése előtt kísérleti termelést és előalkulációt végzünk. A fagyártmány termelés fejlesztése érdekében fagyártmánytermelési felelős hálózatot rendszeresítettünk. Fagyártmánytermelésünk egész évi folyamatos végzéséhez mindenütt zárt, fűthető helyiséget biztosított az erdőgazdaság.

A termelésnél elért kihozatali százalékok:

szőlőkaró	gépi	99 ⁰ / ₀	kézi	85–88 ⁰ / ₀
bányadeszka	gépi	80–87 ⁰ / ₀	kézi	— ⁰ / ₀
épületfa	gépi	— ⁰ / ₀	kézi	98 ⁰ / ₀
parketta	gépi	30–38 ⁰ / ₀	kézi	— ⁰ / ₀
donga	gépi	28–32 ⁰ / ₀	kézi	— ⁰ / ₀
bordaléc	gépi	— ⁰ / ₀	kézi	80–84 ⁰ / ₀
kisvasúti talpfa	gépi	74–76 ⁰ / ₀	kézi	65–68 ⁰ / ₀

1957/58. évben a tervezett kihozatali százalék 71.3, eddig a tény 80.2⁰/₀, 8.9⁰/₀-os a növekedés.

Gépesítés.

Az erdőgazdaság gépesítettsége 1953. évben csak 1 db Maybach láncfalpas gépkocsiból állott, melyet közelítésre használt kijelölt útvonalakon. 1954-ben 2 db G–35-ös kerek és 1 db DT–413 láncfalpas traktor is dolgozott. Ez alatt az idő alatt különböző típusú nehéz láncfűrész is kapott az erdőgazdaság bemutatásra, üzemszerűen azonban nem használta.

1955. május 1-ével szervezte meg az erdőgazdaság Gépállomását, mint önálló egységet. Ez év őszén már fakitermelésben 3 db MRP benzín és 3 db ERP villanymotoros láncfűrész kezdett dolgozni. 1958-ban már az előzőleg ismertett gépek állnak rendelkezésre és dolgoznak az erdészeti munkák fahasználati, fagyártmánytermelési és erdőművelési munkákban. Ezek a számok már nagy előrehaladást mutatnak.

A fahasználatban a gépi munkák fejlődését az alábbi számok jellemzik (az 1956/57-ben mutatkozó visszaesést a szállításokban az 1956. év őszi események okozták.)

Gépesítési fok:

Év.	Kitermelés.	Kiszállítás.	Szállítás.
1955/56.	27 ⁰ / ₀	27 ⁰ / ₀	83 ⁰ / ₀
1956/57.	38 ⁰ / ₀	17 ⁰ / ₀	47 ⁰ / ₀
1957/58.	43 ⁰ / ₀	32 ⁰ / ₀	80 ⁰ / ₀

A csemetekerti és erdőművelési munkák terén a gépesítés vonalan az utolsó évben van fejlődés: gépi erdősítés, gépi ápolás, csemetekerti kapálásban.

A gépek karbantartásán keresztül tudta a Gépállomás biztosítani a gépeket az erdészetek részére, ahol tervszerint feladatuknak eleget tesznek. A gépi munkáknál még hiányos a kezelő és kisegítő dolgozók megfelelő szakképzettsége, főképpen azok gyakori személyi változása miatt.

Útviszonyok.

Az elmúlt időszak elején még a tervteljesítés érdekében szükséges volt a faanyagok közelítését és szállítását bármilyen útviszony mellett végeztetni. Ez a körülmény okozta mind a föld, mind pedig a kőpályás utak leromlását. Az utóbbi években a szállítások szabályozásával, az utak vízelvezetéséről és megfelelő javítási anyagokról való gondoskodással javítottunk útjainkon. A föld útjaink felújításánál, ahol a közelben kavics nyerhető kavicssterítéssel látjuk el azokat.

Egyéb tevékenység.

Az erdei mellétermékek termelésének ill. értékesítésének terén erősen megnöveltük fenyőgally értékesítésünket, mely ez évben 406 q-t tett ki. Karácsonyfa telepünk 39 ha. Nyírseprőkötéssel és kosárfonással foglalkoztatjuk téli és esős napokon dolgozóinkat. Virág, gyógynövény és erdei gyümölcs termésünket értékesítjük. A legel-tetést az egész erdőgazdaság területén sikerült minimálisra csökkenteni.

Vadgazdálkodásunk a különféle szervezeti alakok időszakában is fejlődést mutat. Biztosítottuk már jórészen a nagyvad állomány részére a vadföld szükségletet, meghagytuk a megfelelő búvóhelyeket, az etetők és szók, valamint a megfigyeléshez szükséges magaslesek számát emeltük. Számbavettük nagyvadállományunkat és megállapítottuk annak csökkentési mértékét mégpedig a Hegy-

vidéki erdészet területén 86 db szarvast és 97 db őzet kell kilőni megfelelő selejtezéssel. Duvadirtás terén a vaddisznók számát csökkentettük, valamint a ragadozók számát is különösen az apró szárnyas vad tenyésztő helyeken. A Rőjtökmuzsaji erdészet területén fácántenyésztő telepet létesítettünk, ahol 1957-ben 800 db csirkét bocsátottunk ki és 1958-ban 3,500 db saját és vásárolt tojást keltettünk 1,200 csirkével és neveljük a csirkéket. A fogoly állomány is növekszik éppen a rendszeres ragadozó irtás következtében.



Csertölgy sarj állomány
Sajtoskálón

Az elmúlt évben külföldi vadász szarvasbikát ejtett el. A vadászokat tanulmányi célból rendezi az erdőgazdaság a Főiskolával és Technikummal együttesen.

A Fűrészüzem bemutató jellege és kísérleti üzemmé nyilvánítása miatt szükséges volt annak átépítése és átsejrzvézése. Ennek érdekében a korszerűtlen csarnok épületet 1957/58. évben átépítettük, új keretfűrész és körfűrész állítottunk be, a villamosmotoros meghajtó erő biztosítása érdekében új transzformátor ház épült, a fűrészpor elszállítását gépi porszivó berendezéssel biztosítottuk meg-

felelő fűrészpörtyáróló kamra építésével. A rönk és készárutér elhelyezését újonnan terveztük és rendeztük be. Az út, vágány és villamosvilágítási hálózat átépítése 1958-ban befejeződik. A rönk és készárutéren beton alátéteket rendszeresítettünk.

A gazdasági évben a tervezett és előbbi évek tényszámával szemben a fűrészüzem a kihozatali százalékát felemelte, mégpedig

lombos	terv	65 ⁰ / ₀	tény	72.3 ⁰ / ₀
fenyő	terv	69 ⁰ / ₀	tény	70.4 ⁰ / ₀

Magasépítés.

Magasépítési tevékenységének súlypontját az erdőgazdaság első-sorban a már meglevő régi lakó és üzemi épületek karbantartására és felújítására helyezte. A fejlesztési időszak előtt az erdőgazdaság mostani szervezetének kialakításáig nem volt egységes építési terv és az erdőgazdaságnak saját műszaki szervezete sem volt elégséges, éppen ezért az elhanyagolt állapotban levő épületek felújítása és karbantartása tulajdonképpen nagyobb ütemben csak 1953. után indult meg.

A lakóépületek legnagyobb része szigeteletlen, elhanyagolt volt. Ezért a dolgozók életkörülményeinek megjavítása érdekében az erdőgazdaság a felújítások során ezek korszerű és egészséges állapotba való hozását tette feladatává. A lakásokat 2 szobás, fürdőszobássá alakítottuk át. Lehetőség szerint villanyt bevezettünk mindenüvé. Üzemi épületeinket is jórészen felújítottuk úgy, hogy épületeink felújítása 80⁰/₀-ban megtörtént.

1955-ben két új erdészház épült és 1958-ban szintén kettő. Még ezek után is erdészlakásokban nagy a hiány.

1954-ben korszerű magpergetőt építettünk. 1955-ben a fogatgazdaság istállóit és műhelyeit építettük át, ahol 1957-ben asztalos műhelyt is létesítettünk. 1957-ben és 1958-ban átépítettük a fűrészüzemet. 1958-ban a Gépállomás főépületét építettük fel, mellyel a gépállomás feladatának megfelelő elhelyezést fog nyerni (tároló színek nélkül), így a dolgozók korszerű munkahelyen és nem szabad ég alatt végezhetik munkájukat.

A munkások védelmére és a szerszámok elhelyezésére több csemetekerti épület létesült és 21 db új hordozható vágásbódét készítettünk.

Üvegház építése folyamatban van nemesítési célokra.

Önköltségcsökkentés.

Az erdőgazdaság fejlesztési tervébe a 6 éves tervidőszakra 1–1.1 %-os önköltségcsökkentést, illetőleg termelési érték növelést irányzott elő, ami 6 év alatt 900,000–1,000.000 forint összeget tesz ki.

1953. évtől vizsgálva az erdőgazdaság vállalati eredményét az alábbiakat láthatjuk (ezer forintban)–

Év.	Terv.	Tény.	Eredm. jav.
1954/55.	– 419	+ 391	810
1955/56.	–2242	–1193	1,059
1956/57.	–2221	–1523	698

A tervezett eredményjavulás megvan. Az önelszámolási rendszer folyó gazdasági évi bevezetésével az erdészetek és üzemek dolgozói igen nagy figyelmet fordítanak a költségek alakulására és elősegítik az erdőgazdaság önköltségcsökkentési és termelékenység fokozó tevékenységét. Egyes ágazatokon belül az erdőgazdaság végez utóelemzést és a további munkát erre alapítja.

Oktatás.

A dolgozók szakmai továbbképzését az Erdőmérnöki Főiskolán elméleti és gyakorlati tanfolyamon, az Országos Erdészeti Egyesület keretében tartott előadások meghallgatásával és a kiadott utatások oktatásával szorgalmazta az erdőgazdaság. A gépkezelők részére a Gépállomás tart oktatást. A fizikai dolgozók szakmai nevelése csak munka közben folyik.

Az erdőgazdaság szakdolgozói mind az Erdőmérnöki Főiskola hallgatói, mind az Erdészeti Technikum tanulói külső gyakorlatain nagyobb részt résztvesznek és a helyi vonatkozású kérdéseket ismertetik. Előkészítik az erdészetek, üzemek a gyakorlati bemutatók munkahelyét, biztosítják a szükséges anyagot, munkaerőt és energiát.

A Főiskola, Technikum és Erdészeti Tudományos Intézet vagy azok dolgozói által vezetett kísérletek végrehajtásában az erdőgazdaság belső és külső dolgozói résztvesznek.

A tevékenység összefoglalása.

Az Erdőgazdaság létrehozásától eltelt időszak alatt végzett külső munkálatok mennyiségére vonatkozóan számba vettük, hogy az erdőgazdaság területének hányad részén tevékenykedtünk. Megállapítottuk, hogy az erdőgazdaság 2992 erdőrészletéből 1781-ben

folyt munka, sokban több alkalommal is és ezen erdőrészek egy-
szeres területe 11,119 ha-t tett ki, ami az erdővel borított terület
86%-a.

IV. AZ ERDŐGAZDASÁG JÖVŐBENI CÉLKITÜZÉSEI.

Az Erdőgazdaság leírásából, eddigi tevékenységének ismertetéséből megállapítható, hogy a geológiai, talaj, éghajlat, állomány összetétel stb. adottságok igen változatosak. Ez a körülmény adja



Rontott cser és tölgy sarjerdő átalakítása erdeifenyő alátételepítéssel

meg az erdőgazdaságnak éppen tanulmányi és bemutató jellegét, mert a sokrétű feladat tanulmányozása legjobb oktató alap.

Az erdőgazdaságnak feladata a különféle adottságokat, állományokat, üzemeket úgy felhasználni, illetőleg azokban olyan munkát végezni, hogy tevékenysége mintául szolgáljon a gyakorlati oktatás céljára.

Ennek érdekében kell a már megkezdett munkát tovább folytatnia az Erdőgazdaságnak. Természetesen ez a tevékenység teljesen összhangban van az erdőgazdálkodás fejlesztési tervével.

A jövőre való célkitűzéseinket az alábbiakban soroljuk fel.

1. A vágásterületek felújítását és pótlását kell elsősorban erdő-

sítésre besorolni. Ugyancsak ide tartozónak kell venni a telepítések pótlását is.

A rontotterdők átalakítását a legrosszabbakkal kell folytatni, olyan mértékben, ahogy azt az előbbi kötelezettség megengedi és a szükséges ápolások elvégzésére a munkaerő és energia rendelkezésre áll.

Ki kell emelni az állomány átalakítások közül a Sopronkörnyéki erdészethez tartozó Szárhalmi erdő kérdését, ezzel behatóbban kell foglalkozni, mert itt a kedvezőtlen talajviszonyok mellett az elcserjésedés nagymértékű.

A vágások felújítását minden helyen állomány alatt végezzük, természetes újulat és mesterséges alátelepítés esetén is. A kiméletes közelítést elősegítő közelítőnyom hálózatot ki kell jelölni és egyenlőtlen bontáson alapuló eljárást kell alkalmazni. A rontott erdők átalakítását is ilyen eljárással kell végezni. Kivételt képez az akác állományok átalakítása, amikor is tarvágás és teljes talajelőkészítés után lehet csak erdősíteni.

2. Az új erdők telepítését is tovább kell folytatni, mert nagy a mezőgazdasági művelésre nem alkalmas terület. Ezeknek a területeknek legnagyobb része cseri talajon fekszik. A munkát lehetőleg teljes gépesítéssel kell végrehajtani, mégpedig esetleges árokrendszer kialakítása mellett, gyep és 50–60 cm-es mélyszántás, majd legalább egy évi talajporhanyítás és gyomtalanítás után. Először pionir fafajjal (Ef, Ff), kismértékben a jobb részeken tölgyfélékkel kell a telepítést elvégezni. A talajelőkészítés, ültetés és ápolás is géppel végzendő, mert csak így lehet a nagy területet mielőbb és gazdaságosan beerdősíteni.

3. Tovább kell folytatni fényigényes fafajokból álló középkorú erdőkben a második koronaszint képzést árnytűrő fafajok alátelepítésével.

4. A felújításoknál és telepítéseknél törekedni kell elsősorban az őshonos, hegyvidéken a bükk és tölgy, a dombos és síkvidékeken a különféle tölgy (kocsánytalan, molyhos, vörös) fafajok főfajaként való visszahozására, — természetesen, ahol szükséges csak pionir fafaj után. Másrészt természetes felújítással, mert sok helyen a természet adta viszonyok szakszerű vágásvezetés mellett erre a lehetőséget megadják. A hegyvidéken megfelelő helyekre jegenye, luc és erdeifenyő is ültetni kell csoportosan, vörösfenyő szálankint.

5. Az erdősítések ápolását rendszeresen kell folytatni és ahol csak lehet az erdősítéseket úgy kell végezni, hogy a gépi, vagy legalább fogatos ápolást lehessen alkalmazni, szükség szerint 4–6 évig is.

6. Az állományok minőségének feljavítása érdekében a rendszeres nevelővágásokat végre kell hajtani. Különösen a Hegyvidéki erdészethnél növelni kell a gyérítések területét, mert itt a középkorú állományok túl sűrűek. A gyérítések és tisztítások egy hektárról kikerülő fatömegét még növelni kell.

7. A csetetenevelés terén nagyobb gondot kell fordítani vörösfenyő, hárs és hazai nyár cseteték nevelésére.

A csetetenevelés költségeinek csökkentését, a kertek talajjavításán és esetleges felszámolásán kívül, a vetések és iskolázások területi beosztását olyan módon kell végrehajtani, hogy géppel, fogattal vagy kézi munkagépekkel lehessen az ápolásokat végezni. Az ilyen eszközökkel való talajápolást korán megkezdve folyamatosan kell végezni.

8. A magok gyűjtésénél és azok felhasználásánál még nagyobb gondot kell fordítani a származás és felhasználás helyének azonosására. Ugyanez vonatkozik a csetetekre is.

9. A kitermelésnél a faanyag gondos hossztolására, felkészítésére, kíméletes közelítésére és tárolására még nagyobb gondot kell fordítani.

Ennek érdekében évente rendszeres oktatást kell végezni. Iparifa termelésünk fokozása érdekében bevezetjük a fagyártmányfának 60 cm hosszútól való kitermelését és külön kezelését. A tűzifát 100 cm-es hosszban kell továbbra is felkészíteni és sarangolni. Költségmegtakarítás érdekében a vágásrendet előre meg kell tervezni és a dolgozókkal, fogatosokkal, gépkezelőkkel be kell tartatni. Sík és dombos terepen a közelítőnyomokat ki kell tuskózni vagy legalább a tuskókat és sarjakat a föld színéig simára levágni, hogy gépjárművel be lehessene járni a vágásterületre, ezzel egy mozgatási szakaszt ki kell ejteni és így költséget lehet megtakarítani. A kíméletes közelítés érdekében kötélدارuk beszerzését tervezzük.

A fakitermelésnek az erdőgazdaságon belül jellemzője, hogy a kitermelendő fatömeg 80%-ának törzsmérete 20 cm-en aluli mellmagassági átmérőjű. Ezért a termelékenység fokozása és költségcsökkentés céljából a kétemberes motorosláncfűrészek helyett Druzsba fűrészeket állítunk munkába.

Az elmúlt években elhanyagolt cserkéreg termelést a jövőben újra folytatni kell.

10. A meglevő karácsonyfa telep területet 1960-ig 52 ha-ra növeljük.

11. Mezőgazdasági területünkől biztosítani kell a dolgozók földjuttatási lehetőségét, hogy ezzel az állandó munkások létszámát növelhessük.

12. Vadgazdaságunk fejlesztése és az erdőneveléssel való összhangba hozása érdekében a vadlétszámot megfelelően apasztjuk, az apró szárnyas vad tenyésztést újabb területeken is tovább keli folytatni.

13. Fogatgazdaságunk részére a rendelkezésre álló mezőgazdasági termelésre alkalmas területeken szalastakarmányt termelünk.

14. A fogatok és gépek gazdaságos alkalmazására, azok munkahelyére és időbeosztására tervet készítünk, hogy ezáltal adott helyre a legtermékenyebb munkaeszközt állíthassuk munkába.



Éger állomány a Sopron
hegyvidéki részen
a völgyekben

A szerszámok, védő és munkaruhák időben való biztosítására és főképpen azok karbantartására és tárolására még több gondot kell fordítani.

15. Az önköltség alakulását az önelszámoláson és egyes munkák külön történő utókalkulációján keresztül vizsgálni kell.

16. A jövőben azonban sokkal több figyelmet kell fordítani a munkák megtervezésére és szervezésére, a szükséges munkaerő és

karbantartott munkaeszközök biztosítására. Különösen a gépek munkájának technológiáját kell jobban kidolgozni.

17. A szakmai oktatást az erdőgazdaságon belül az új utasítások és régebbiek felújításával folytatni fogjuk. Ezenkívül az Országos Erdészeti Egyesület keretén belül megrendezett előadások meghallgatásába továbbra is bekapcsolódunk.

18. Az erdőnkívüli fásítások rendszeresebbé tétele és a szükséges fásítási anyag folyamatos biztosítása érdekében 1958. évtől kezdve 1960-ig elkészítjük valamennyi községünk általános fásítási tervét. Ezenkívül Sopron város zöldövezetének tervezésében, létesítésében és fenntartásában közreműködünk.

19. A Fűrészüzem és Gépállomás átépítése, valamint kísérleti és bemutató üzemekké való kijelölése megköveteli az azokkal való behatóbb foglalkozást és az új körülmények között a munkaszervezés, technológiai és költségek kialakítását.

Az épületek felújítását és karbantartását az eddigi ütemben folytatjuk és ahol a feltételek lehetővé teszik villanyvilágítással látjuk el azokat.

20. Az erdőgazdaság épületeinek és úthálózatának fenntartását és fejlesztését távlati terv nélkül a jövőben nem akarjuk végezni. Eppen ezért 1958/59. évben elkészítjük az erdők feltárási és épületek fejlesztési tervét, mely egyuttal az éves beruházási tervek alapjául is szolgálni fog.

21. Az állományok létesítésénél, nevelésénél és felújításánál folytatandó munkáknál a helyes állományösszetétel és állományszerkezet kialakítása érdekében termőhelyfeltáró csoportot alakítottunk, mely csoport munkáját a Hegyvidéki erdészet területén kezdte meg. Az erdőgazdaságnak ez a munkája alapvető gerincét fogja képezni az erdőállományok fejlesztésének és ezáltal a minta és bemutató erdőgazdasággá való alakulásának.

Célkitűzéseinket egymással összefüggésben egy időben, párhuzamosan kell teljesítenünk, a súlypontosabbak köré csoportosítva a talán kisebb jelentőségűnek látszókat.

V. KÍSÉRLETEK ÉS KUTATÁSI TÉMÁK AZ ERDŐGAZDASÁG TERÜLETÉN.

Az Erdőgazdaság területe természeti és helyzeti adottságánál fogva lehetőséget nyújt és feladata is, hogy saját dolgozói, az Erdőmérnöki Főiskola tanszékei és oktatói, az Erdészeti Technikum ta-

nárai és az Erdészeti Kutató Intézet tudományos munkatársai az erdőterületeken kutatásokat, kísérleteket folytassanak. Ezekre a kísérletekre egyrészt az erdőgazdaságnak van szüksége, másrészt országos kérdésekre vonatkoznak.

Az alábbiakban felsoroljuk a folyamatban levő kísérleteket.

1. Legrégebben megindított kísérlet a Hegyvidéki erdőszet területén a Hidegvizvölgyi száraló erdő kialakítása. A kísérletet dr. Róth Gyula egyetemi tanár, Kossuth díjas indította meg az 1930-as években és irányítja most is.

Az idős állományba a belevágás a tagolt terep gerincein kijelölt vonalak mentén indult meg és ettől jobbra és balra. A kitermelt faanyagot a vonalaktól a völgyek felé közelítik ki, megkímélve a vonalak mentén megtelepülő újulatot. A völgyek mentén vannak a közelítő nyomok, utak. Az állományban egyidőben, a vonalak mentén véghasználat, azok között pedig gyérités folyik, a már megtelepült fiatalosokban pedig már tisztítás. A természetes újulatok kiegészítését mesterségesen végezzük. A még csak nevelésben részelülő állományok alatt megjelenő újulat megmaradása érdekében fakitermelést nem végzünk.

A kísérlet folytatólagos munkáját a háborus események erősen hátráltatták, ennek ellenére már kialakult több helyen a száraló erdő alak.

2. A közbirtokossági erdők állami kezelésbe vételekor ezer hektárt kitevő gyertyánsarj rontott erdő került az erdőgazdaság kezelésébe. Ezek nagyrészen bükkös-gyertyános-tölgyesek voltak. A többszöri tarvágás nyomán a talaj leromlott. Ezen állományok átalakítási módjának megkeresése érdekében 1952-ben az Erti és az Erdőgazdaság kísérletet állított be a Hegyvidéki erdőszethez tartozó Ágfalvi Urbéres erdő 1 tag b, c, d erdőrésztében. A 45 éves gyertyánsarj állomány alá 1952. őszén a déli és északi oldalra kocsánytalan tölgy makkot vetettek 10x10 m-es négyzetekbe sakktablaszerűen. 1953. tavaszán az üresen maradt négyzetekbe a déli-délkeleti oldalra erdeifenyő csemétét, az északi-északkeleti oldalra jegenyefenyő csemétét ültettek. A sakktablás elegyítésnek az volt a célja, hogy egy olyan fenyő elegyes tölgy állományt hozzon létre, amelyik a végvágás idején szálánkénti elegyet mutat. Második koronaszintnek a gyertyánt szánták, természetes mag esetleg sarj újulatból.

Ugyanezen év telén kitermelték a néhány tölgy hagyásfát és a vastag gyertyán törzseket olyan mértékben, egyenletes bontásban, hogy a fatömeg 75%-a maradt lábon. 1955. évtől az Erdőgazdaság függetlenül az Ertitől folytatta a belevágásokat úgy, hogy 1956-ban 50%-ban termelte ki a faanyagot, az erdeifenyő felett jobban meg-

bontva az állományt. Az alátelepítés szépen záródott a fennálló fák védelmében. A védő állományt 1959-ben és 1962-ben tervezzük ki-termelni.

Amilyen megnyugtató jelenleg a fiatalos, annyira bizonytalan a jövője, mert természetes elegyes biológiai csoportok nem tudnak kialakulni. Az erdeifenyő a tölgy fölé fog kerülni, ami a 100 m²-es



Tölgy böhöncök
és sarj állomány
az iváni erdészet területén

területek között nehéz megoldási lehetőséget fog adni. Az északi oldalon a jegenyefenyő és tölgy növekedése jó, mert a tölgy előretört.

Előbbi mellett az északi oldalon egymástól 40 m-re kb. 10 m átmérőjű léket vágtak, s ezek körül 10 m széles bontást hajtottak végre, kifelé csökkenő mértékben. A lékekbe lucfenyőt, a megbontott részben bükk csemetét ültettek. A jól megtelepített fiatalos fejlődése érdekében kell a további bontásokat végezni és az alátelepítést is folytatni kell.

3. Az Iváni és Röjtökmuzsaji erdészeteknek 1953-ban a Tanulmányi Erdőgazdasághoz történt csatolásával mintegy ezer ha-t kitévő mezőgazdasági művelésre alkalmatlan erdősítésre átadott terü-

let került az erdőgazdaság kezelésébe. Ezek a területek a Kemenes-alja erdőtájhoz tartoznak és legnagyobb részük az úgynevezett cseri talaj. Az erdőgazdaság dolgozói a nagy terület erdősítésének megoldását előre akarták vinni és ezért a területen árkolást és dombhátas 50–60 cm-es mélysántást végeztek, mellyel a terület egy részét kivonták a víz káros hatása alól. A cél az volt, hogy ahol lehetséges a kavicspadot feltörjék s ezzel az alatta levő talajvíz és betelepített cseteték gyökérzete között érintkezést létesítsenek. Ezáltal a nyáreleji úgynevezett lábvíz lefolyását is lehetővé tették. A mélysántás folyamán a felszíni termőréteg 50–60 cm mélységbe is lejut és ezzel a cseteték gyökérzetének tápanyag-szükségletét mélyebben növelték és a felhalmozódási szint cemen-tálódását is késleltették.

Azokon a részeken ahol a kavicspadot annak vastagsága miatt feltörni nem lehet dombhátas műveléssel a terület nagy részét olyan körülmények közé lehet hozni, hogy azon a cseteték fejlődése megindulhat. A dombhátat kiemeljük a felszíni víz fölé, ezzel a cseteték gyökérzete mentesül a lábviztől. A foltosan sikerült erdősítéseknél a meglévő fiatalos megtartása, a hézagok pótlása érdekében árkolást végzünk. Az 50–60 cm mély árok egyrészt a felesleges víz levezetését, másrészt a nyári vízszükséglet tárolását biztosítja. Ez a módszer a legkevesebb költséggel jár, de egyben veszélyes is lehet, ha a vizet a szükségesnél nagyobb mennyiségben vezeti el. Ezért az árkolás mértékét még jobban ki kell tanulmányozni és csak azután lehet általánosan alkalmazni.

4. A cseritalajok erdősítésének kérdésével foglalkozik az Erti is és megbízásából Bencze Pál erdőmérnök. Abból indul ki, hogy a talaj mélyebb vagy magasabb szintjeiben levő vízzáró réteg akadályozza meg a gyökérzetet a talajvíz felé törekvésben, tehát ezt a vízzáró réteget, a felhalmozódási szintet kell átalakítani, a leromlott szorpciós komplexumot helyreállítani. Ezt bazalt és bazalttufa lisztel, mészsizzappal, hansági talajok mészben dús humuszos rétegével kívánja megoldani. Ezzel a feltalaj Ca ionban történő gazdagítása is valószínűen megoldódik.

Kísérleti parcellákat állítottunk be 1957-ben a Röjtökmuzsaji erdészeti területén, ahol a különféle anyagok hozzáadásával és fa-fajokkal folyik a kutatás.

5. Az Erti Mykorrhiza talajoltóanyag termelési kutatásai olyan állapotba jutottak, hogy az oltóanyag termelést üzemi méretekben is be lehetett indítani. Az Erdészeti Főigazgatóság az üzemi termelést az Erdőgazdaságra bízta azzal, hogy a közvetlen irányítást dr. Bokor Rezső tudományos munkatárs végzi, aki a kutatást megindította és üzemi stádiumba vitte. Az erdőgazdaság Mykorrhiza

termelő laboratóriumot létesített, ahol 16 féle, nagyrészt közismert erdei gomba mycéliumának tenyésztése folyik az erdőgazdaságok részére.

6. Fatermési és faállományszerkezeti vizsgálatot folytat a Főiskola Erdőrendezéstani Tanszéke dr. Magyar János egyetemi tanár irányításával a Hegyvidéki erdészet 86. tag b és c, valamint a 87. tag b erdőrészletében. A vizsgálatot 1957-ben kezdték meg részletes termőhely és faállomány felvétellel.

7. 1956-ban indította meg a sopronkörnyéki erdőtípusok talaj- és mikroklima vizsgálatát a Főiskola Termőhelyismerettani Tanszéke. Ennek folyamán először a meteorológiai állomások sűrű hálózatát építette ki az erdőterületeken.

8. A vörösfenyő az Erdőgazdaság területén jó növekedést mutat, ennek érdekében, hogy tenyésztését tovább fejleszthessük Tuskó László az Erdészeti Technikum igazgatója az alábbi kísérleteket állította be:

a) Vörösfenyő fajtakísérlet.

Hegyvidéki Erdészet: 98 tag C erdőrészlet. Területe: 0,56 ha. Külföldi és hazai vörösfenyő fajok és fajták összehasonlító telepítése.

A telepítésben 9 faj, illetve termőhelyi fajta szerepel. (1 japán, 2 lengyel, 1 osztrák, 4 csehszlovák, és 1 magyar származék.)

Telepítés 1957. március hóban, kétéves magági csemetével.

Pótlás 1958. április hóban kétéves magági csemetével.

A cél annak megállapítása, hogy hazai és elsősorban soproni viszonylatban milyen származékoktól remélhetünk fatömeg, illetve minőségi javulást.

b) Nemzetközi és hazai vörösfenyő fajtagyűjtemény.

Hegyvidéki Erdészet, Várisi Csemetekert.

A fajtagyűjtemény oltványtelep összeállításának célja a kiválasztásos és az ivaros keresztezéses nemesítés kiindulási anyagának összegyűjtése.

Jelenleg 46 hazai, illetve külföldi pluszfa oltványai állnak rendelkezésre. Az oltványok kora 1–4 év. Folyamatban a telep kibővítése további hazai és külföldi anyaggal.

Kísérletek folynak az oltványok termőre fordításának, folyamatos termésének biztosítására. Megkezdődött a pluszfák utódbírlata, az ivaros keresztezés és folyik a rendszeres fenológiai megfigyelés.

A munka célja: különböző nemesítő módszerekkel olyan fajok, fajták kiválasztása, előállítása, amelyeknek mennyiségi és minőségi teljesítő képessége felülmúlja az eddig ismert, illetve telepített fajtákat.

A kutatómunka 1954. évben kezdődött.

Részen a vörösfenyő nemesítéssel kapcsolatos kutatómunkát fogja szolgálni a Várisi Csetemetekertben épülőben lévő melegvizű fűtéses korszerű üvegház is; ahol az oltások sokkal nagyobb biztonsággal végezhetők el mint szabadföldben. Itt tervezzük végrehajtani többek között a vörösfenyő vegetatív szaporítására fotoperiodizmusának vizsgálatára tervezett kísérleteinket is.

c) Az Erdészeti Kutatóintézetek Világszövetsége Nemzetközi Vörösfenyő Kísérletének lefolytatása.

Megállapodásra jutott a teljes kísérleti anyag (40 származék) oltványok útján történő áttelepítésre vonatkozóan Csehszlovákia Tátrai Nemzeti Parkjának Zsolnai Kísérleti Telepéről.

Cél a vörösfenyő csaknem minden jellegzetes európai és ázsiai termőhelyét képviselő fajtagyűjtemény birtokában megállapítani, hogy a hazai, illetve soproni viszonyok között mely fajok, illetve fajták ígérnek fatömeg, illetve minőség javulást.

A kísérlethez szükséges vörösfenyő alanyok becserépezése megtörtént. 1958. évi feladat a Hegyvidéki Erdészet 84 tag b, c erdőrészletén a jelenleg ott álló, de az üzemtervben kitermelésre előírt akácállomány kitermelése, majd a talaj előkészítése. 1960. év végéig megtörténik az oltványok kitelepítése és ezt megelőzően a terület bekerítése.

9. Az ERTI Kísérleti Állomása Mátyás Vilmos tudományos munkatárs irányításával a Tanulmányi Erdőgazdaság területén magtermésbecslési kísérleteket végez. E célra a várisi erdőszlak mellett az erdőgazdaság egy 24 m magas tölgyfára állványzatot épített. Itt vannak elhelyezve a regisztráló és egyéb meteorológiai műszerek, mellyel az időjárási tényezőknek a magtermésre való befolyását vizsgálják. A berendezés több évre létesült, különös tekintettel a késői fagykárok tanulmányozására.

Brennberg vidékén a kovácsároki csetemetekert közelében fenyőmagtermést mérő állomást létesítettünk az erdőben bekerített területen, ahol szeménométerekeket állítottunk fel.

A kísérletek célja a tervszerű maggazdálkodás és a magbegyűjtés tervezésének elősegítése.

10. A Sopronkörnyéki Erdészet szárhalmi erdőrészének 67/a erdőrészletében, mely felújítatlan elcserjésedett, tuskós vágásterület a Főiskola Erdőtelepítési Tanszéke részleges talajelőkészítéssel erdősítési kísérletet állított be 1958. évben.

A kutatás célja a Nagel-féle erdei ekével (Waldmeister), valamint kézi talajművelő eszközökkel végzett pásztás, továbbá irtókapával végrehajtott fotlos és tányéros talajelőkészítés kipróbálása. A részlegesen megművelt terület-részekre erdeifenyő, feketefenyő, molyhostölgy, kocsánytalantölgy, nagylevelűhárs, 1–2 éves csemetét ültettünk, illetve magot vetettünk. A kísérlet során a pásztának a megeredést befolyásoló égtáj szerinti fekvését is vizsgáljuk. Célunk továbbá a legmegfelelőbb elegyítési és ápolási módszerek vizsgálata.

11. A Hegyvidéki erdészet Daloshegy erdőrészének 84/d erdőrészletében a Főiskola Erdőtelepítési Tanszéke vörösfenyő magtermés vizsgálatot folytat. Az erdőrészlet 1,43 ha területű 102 éves, 80%-os záródású elegyes vörösfenyő (70%), szelidgesztenye (30%) állomány, számos kocsánytalantölgygel.

A kutatás célja a vörösfenyő magtermés-becslés módszereinek kutatása, a ha-onkénti magtermés, magkihozatali % megállapítása, a különböző koronaosztályhoz tartozó törzseknek termésvizsgálata, az egyes koronarészek termésének és a mag minőségének megállapítása, toboz- és mag-víztartalom vizsgálat, valamint a tobozgyűjtés leghelyesebb időpontjának és legracionálisabb, legveszélytelenebb módszereinek kutatása. Fentiek érdekében mintaterület segítségével növedék- és állományegészségi vizsgálatokat végeznek. Koronavetületi térkép, függőleges állománymetszetek és részletes törzselemzés segítségével javaslatot kívánnak adni a további művelési és használati módszerekre vonatkozóan. Vizsgálataikat az ERTI Erdőművelési Osztályával együttműködve végzik.

12. A Hegyvidéki erdészet Daloshegy 82/b erdőrészletében a Főiskola Erdőtelepítési Tanszéke erdeifenyő magtermés vizsgálatot folytat. Az erdőrészlet 5,7 ha területű 30%-os záródású 65 éves elegyes erdeifenyő (28%), vörösfenyő (49%), lucfenyő (21%), feketefenyő (2%) állomány.

A kutatás célja a különböző termésbecslési eljárásoknak – első sorban H. Messer módszerének – kipróbálása az erdeifenyő várható terméshozamának megállapítására. Ezideig meghatározták az erdeifenyő 1955. évi maghozamát, amikor a tobozszámlálással párhuzamosan törzselemzést is végeztek.

13. Az erdei választékok és fagyártmányok beszáradásának vizsgálatát 1954-ben kezdte meg a Főiskola Erdőhasználati Tan-

széke Lámfalussy Sándor egyetemi tanár irányításával az erdőgazdaság Fűrésztelepén és Faraktárában. Az erdeifenyő, tölgy és akácra nézve a vizsgálatok befejeződtek, a többi fafajra folyamatosan történik.

14. A Hegyvidéki erdészeten futó „tervút”-on a Főiskola Erdőfeltárási Tanszéke út állékonysági megfigyelést végez. Az út első szakaszának burkolatát az alépítmény az építés után rövid időn belül elnyelte. Az újból épített burkolat is gyorsan deformálódott. A Tanszék javaslatára homok ágyazati rétegen a szokásosnál vékonyabb burkolattal készült egy kísérleti szakasz. Négy évi megfigyelés szerint ez az építési mód nagyon állékonynak bizonyult annak ellenére, hogy az útszakasz vízenyős.

15. A Tudományos Akadémia soproni Talajbiológiai Kutató Laboratóriumában a Sopron körüli erdők talajbiológiai vizsgálata folyamatos.

16. A Sopronkörnyéki erdészet szárhalmi erdejében levő rontott erdők felújítási módjának megállapítására a Főiskola Erdőműveléstan Tanszéke 1952-ben kísérletet állított be az 59/a erdőrészben. Az állományban 2–3 m széles kelet-nyugati irányú teljes kitermeléssel pásztákat létesítettek és ugyanolyan szélességben az állományt érintetlenül hagyták. A terület szárazabb részén 2 éves iskolázott erdeifenyő csemétét, a félszáraz részre egy éves kocsánytalan tölgy csemétét ültettek és az üdőbb részre kocsánytalan tölgy makkot vetettek. Az ápolásokat rendszeresen elvégezték. Az erdeifenyő kipusztult a szárazság és az üreginyúl rágás együttes következményeként. A tölgy cseméték fejlődése sem kielégítő. Ahol a közök állománya magas, ezek ráborulnak a pásztákra. Megállapításunk, hogy a pászták keskenyek, nem szabad a pásztát teljesen letarolni és a pásztaközőket meg kell szakítani. A cserjék a pásztákban nem fejlődnek jól, mely körülmény jó. A pásztákat részleges megbontással szélesíteni fogjuk a tölgy cseméték fejlődése érdekében, de vigyázva, hogy a cserjék fel ne törjenek.

17. A Sopronkörnyéki erdészet az előbbi kísérlet felhasználása nyomán a Szárhalmi 62/a erdőrészletben 17.34 ha területen, ahol a faállomány nagyon ritka és tulajdonképpen csak cserjékből áll, újabb kísérletet állított be 1957-ben. A cserjeszint összefüggő. A termőhely is rossz. Kelet-nyugati irányú, cserjeszint magasságú 4 m széles pásztákat létesítettek. A pásztákon belül 1.5–2.0 m. távolságban állva hagytak cserjéket, árnyalónak. A pászta közök 1.5–2.0 m szélesek és megszakítottak. 1958. tavaszán külön pásztákban alátelepítették két éves kocsánytalan tölgygel. Két éves iskolázott erdeifenyő és két éves magági feketeifenyő csemétével

egy méteres hálózatban. Így lehetőség nyílik a fafajok növekedésének összehasonlító vizsgálatára.

18. Második koronaszint képzésre szükség van sok hárs csemetére. A csemeték legeredményesebb nevelési módjának megállapítására a Sopronkörnyéki erdészet 1956. nyarán az alábbi hárs csemete nevelő vándor csemetekerteket létesítette.

a) Akác állomány alatt (65%-os záródás) égtájtól függetlenül, 2x10 ár területtel.

b) Gyertyán sarj állományban 10x20 m-es lécek kelet-nyugati irányban, oldalárnyalással.

c) Kocsánytalan tölgy állományban 10x100 m-es kelet-nyugati irányú pászták, oldalárnyalással.

d) Cserestölgyes állományban 20x50 m-es terület körüljáró árnyalással. Elsősorban ezüstlevelű hárs nevelésére.

19. A Fűrészüzemben a Faipari Kutató Intézet irányításával kísérleteket végez az erdőgazdaság a kihozatal és termelékenység emelése, valamint új technológia kialakítása érdekében.

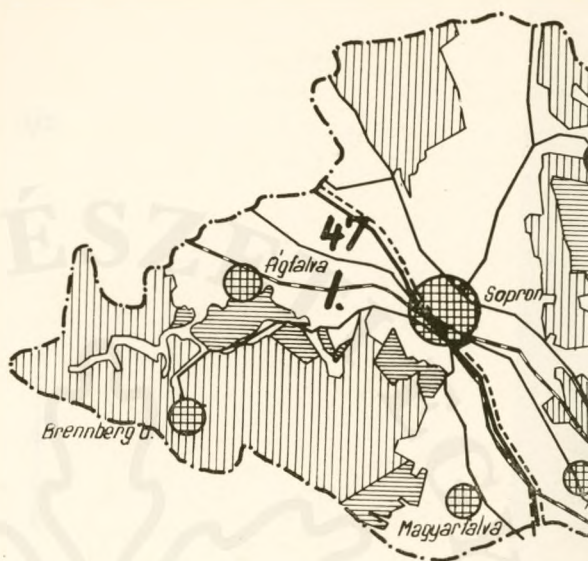
20. A Hegyvidéki erdészet területén Firbás Oszkár erdőmérnök, technikumi tanár irányításával vízrajzi felvételekkel kapcsolatosan forráshozam és az erdei patakok vízállás mérése folyik.

21. A Hegyvidéki Erdészet területén a bánfalvi temetőtől a Dáloshegyig húzódó erdőket szálalóerdővé alakítjuk át. A szálalóerdő kettős célt elégít ki. Részben a szálalóerdő megoldatlan problémáinak kutatását, részben pedig mint parkerdő, a város lakósainak és a nyaraló dolgozóknak üdülését szolgálja. Területe 314 ha. A fokozatos átalakítást az Erdőgazdaság a Főiskolával és az Erdészeti Tudományos Intézettel együtt végzi.

TARTALOMJEGYZÉK.

	Oldal
I. Bevezetés. — — — — —	3
1. Az erdőgazdaság célja és feladata — — — — —	3
2. Az erdőgazdaság kialakulása — — — — —	4
3. Az erdőgazdaság szervezete — — — — —	5
4. Az erdőgazdaság viszonya az oktató és kutató intézményekhez — — — — —	6
II. Az erdőgazdaság leírása — — — — —	7
1. Földrajzi fekvés, tagoltság — — — — —	7
2. Az erdők múltja — — — — —	7
3. Területi megoszlás erdészetek, tulajdonjog és erdőtáj szerint — — — — —	14
4. Geológia, talaj és erdőtípus viszonyok — — — — —	16
5. Területi megoszlás, az állományok és erdészetek jellemzése — — — — —	21
6. Az üzemek jellemzése — — — — —	27
III. Az erdőgazdaság eddigi tevékenysége — — — — —	28
1. A fejlesztési határozat nyomán kitűzött célok — — — — —	28
2. A fahasználat mértéke és erdőnevelés — — — — —	30
3. Erdősítések — — — — —	31
4. Erdőnkívüli fásítás — — — — —	32
5. Magtermelés — — — — —	33
6. Csemetetermelés — — — — —	34
7. Erdővédelem — — — — —	35
8. Fakitermelés és fagyártmánytermelés — — — — —	35
9. Gépesítés — — — — —	37
10. Útviszonyok — — — — —	38
11. Egyéb tevékenység — — — — —	38
12. Magasépítés — — — — —	40
13. Önköltségcsökkentés — — — — —	41
14. Oktatás — — — — —	41
IV. Az erdőgazdaság jövőbeni célkitűzései — — — — —	42
V. Kísérletek és kutatási témák az erdőgazdaság területén — — — — —	46

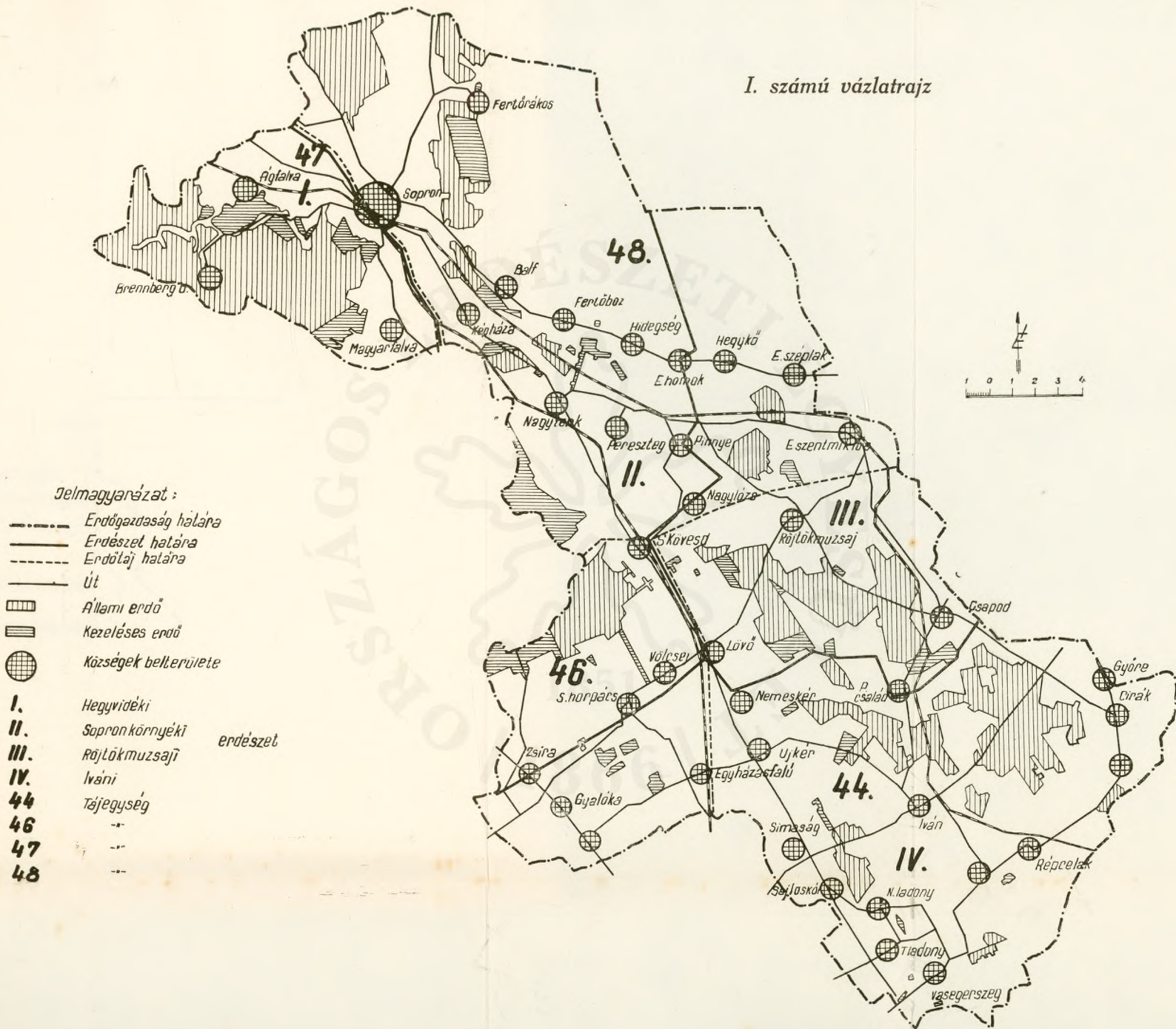




Jelmagyarázat :

- Erdőgazdaság határa
- Erdészeti határa
- Erdőtáj határa
- út
-  Állami erdő
-  Kezeléssel erdő
-  Községek belterülete

I. számú vázlatrajz



II. számú vázlatrajz

Teljesítmények:

- | | | | |
|------|-------------------------------|-----|---------------------------------------|
| I. | Hegyvidéki | 1. | Ünléshomok |
| II. | Sopronkörnyéki | 2. | Gneisz, kristályos pala |
| III. | Röjtőkmuzsaji | 3. | Kavics |
| IV. | Iváni | 4. | Agyag |
| | Erdészeti határa | 5. | Homokos lösz |
| 47. | Sopron hegyvidéki | 6. | Kavics, homok, agyag |
| 48. | Sopron dombvidéki | 7. | Konglomerátum, kavics, homok és agyag |
| 46. | Trottkóaljai | 8. | Agyag, homok, homokkő |
| 44. | Kemenesaljai | 9. | Homok, agyag |
| | Erdőtáj határa | 10. | Lajtamészke |
| | Állami és kezelt erdők határa | | Alapközetronulat határa |
| | Országhatár | | Iván |
| | Erdőgazd. határ | | Erdészeti székhelye |
| | Község határ | | |
| | Város | | |





